

Молода Україна

Журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXXIV

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ — 1984 — JULY-AUGUST

Ч. 335

ВОЛОДИМИР ІВАСЮК
1949 - 1979

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

В. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Gregory Hawryluk
18 Meadowbrook Ave.
St. Catherines, Ont., L2M 7H1

Ihor J. Lysyk
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Pentincton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
George Smyk
9559 Patton
Detroit, Mich., 48228

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N. J. 08525

Leonid Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y. 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

Австралія:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.
Голова ЦК: О. ПОШИВАНИК

Редагує Колегія:

Л. Ліщина, С. Голубенко,
Ю. Криволап, В. Родак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Ю. Смик, О. Харченко,
Л. Павлюк.

Адміністратор Зіна Корець

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association — ODUM

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: A. Poszewanyk

5240 N. Le Claire Ace.
Chicago, Ill. 60630, USA

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні	12.00 доларів
Ціна одного примірника: 1.25 дол.	
В Австралії	8.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 90 центів	
В Англії і Німеччині	9.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.00 дол.	
В усіх інших країнах Європи	7.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 85 центів (амер.)	
В усіх країнах Південної Америки	7.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 65 центів (амер.)	

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезія — С. Кузьменко, П. Одарченко — Етнограф П. Чубинський. І. Б. — Нова книжка. Н. Ємець — Український голодомор. Н. Сандул — І. Степова. М. Вірний — 20-ти ліття пам'ятника Шевченкові в Вашингтоні. В. Мізинець — Про долю кобзарів. В. К. С. — В. Борзов. О. Пошиваник — Вірте чи не вірте. М. Ван Стійн — Куріння. А. Лисий — Як вибирати коледж? Н. Сандул — П і Л. Байрачні. Д-р Магочий — Повний професор. О. Бердник — Тасмичний план. Листи до редакції.

На обкладинці: Композитор В. Івасюк. Замучений окупантом в Україні 1979 року.

Петро ОДАРЧЕНКО

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЕТНОГРАФ ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ

(До 100-ліття з дня смерті)

Серед видатних діячів українського національного відродження та української національної культури XIX століття важливе місце займає славнозвісний український етнограф-фольклорист, поет, громадський діяч і великий патріот Павло Платонович Чубинський, автор поезії "Ще не вмерла Україна", яка стала українським національним гімном.

Павло Чубинський народився 27 січня 1839 року на хуторі недалеко від м. Борисполя Переяславського повіту на Полтавщині (тепер м. Бориспіль належить до Київської області) в небагатій дворянській родині. Учився він у Київській гімназії, а потім закінчив юридичний факультет Петербурзького університету. Після того він жив дома і в Києві, був співробітником журналу "Основа", який виходив у 1861-1862 рр. Журнал "Основа" хоч і не довго існував, проте став центром літературних сил на Україні й відіграв велику роль у розвитку української національної культури. В "Основі" друкував свої поезії й П. Чубинський під псевдонімом "Павлусь", а також і різні кореспонденції, статті й розвідки ("Історія Бориспільської школи", "Ярмарок у Борисполі"). Статті П. Чубинського та інших авторів про юридичні права селян викликали цілу хвилю обурення й протестів з боку поміщиків. П. Чубинського називали "гайдамакою", що з товариством ходить по селах та народ до бунту підмовляє. За народницьку пропаганду серед селян на Полтавщині та на Київщині П. Чубинського 1862 р. заслали в Архангельську губ., де він жив до 1869 р. Архангельським губернатором у той час був М. Арандартенко, який раніше працював на Полтавщині й був знайомий з родиною Чубинських. А тому Павло Чубинський на заслання мав можливість працювати науково, досліджуючи економіку й культуру Півночі та виконуючи обов'язок секретаря Архангельського статистичного комітету та чиновника для особистих доручень. За свої наукові заслуги П. Чубинський був обраний членом-співробітником Географічного Товариства.

1869 року П. Чубинського звільняють із заслання, і він переїздить до Петербургу. Ставши дійсним членом Географічного Товариства, П. Чубинський опержує наукове відрядження на Правобережну Україну для збирання етнографічних матеріалів. Упродовж двох років — 1869-1870 — П. Чубинський очолював етнографічну експедицію на Україні, а потім редагував "Праці" "Труди") цієї експедиції (1872-1878). Здобутки цієї наукової експедиції надзвичайно цінні. "Праці етнографічно-статистичної експедиції в Західно-Руській країні" склали сім величезних томів

етнографічного матеріалу. I том містить повір'я народні й забобони, приказки, прислів'я, чари, загадки. II том — народний календар (календарні звичаї й обряди). III том — казки. IV том — звичаї й обряди, пов'язані з народженням дитини, весільні обряди, похоронні обряди. V том — народні пісні. VI том — юридичні звичаї. VII том — матеріали про національні меншості на Україні. За свою працю П. Чубинський одержав золоту медаль від Російського Географічного Товариства, Уварівську премію Російської Академії Наук і золоту медаль від Міжнародного З'їзду Етнографів у Парижі (1875).

Павло Чубинський був одним із організаторів і активних діячів Південно-Західного Відділу Географічного Товариства, яке мало своїм завданням провадити географічне, статистичне й етнографічне вивчення України. Видатними діячами цього Відділу були славні українські вчені Михайло Драгоманів, Володимир Антонович, Павло Житецький, Іван Рудченко, Микола Лисенко, Федір Вовк, Олександр Русов та ін. Праці цих учених містилися в "Записках Південно-Західного Відділу Географічного Товариства". Крім того, вийшли в світ капітальні праці: Антоновича й Драгоманова "Історичні пісні українського народу", Рудченка "Народні українські казки" та "Чумацькі народні пісні" та інші цінні праці. Вже на першому засіданні цього Відділу 13 лютого 1873 р. П. Чубинського обрали секретарем Відділу, а 7 лютого 1875 р. заступником голови Відділу. Великою заслугою цього Відділу було проведення Археологічного З'їзду в Києві (1874).

Але не довго тривала діяльність Південно-Західного Відділу Географічного Товариства. Серед членів цього Відділу знайшлися двоє лютих українофобів — В. Шульгін та М. Юзефович. Вони звернули увагу російському урядові на те, що цей Відділ є центр і основа українофільства. М. Юзефович подав надзвичайній комісії "для припинення українофільської діяльності" записку, в якій він характеризував Павла Чубинського, як головного керівника українофільства. У цій записці він писав: "Я гадаю, що українофільська вигадка в розумінні політичної партії дії зродилася не в Києві, а в Петербурзі. Київ доставив їй лише поле для вияву дії. Першим кроком до утворення такої партії була етнографічна експедиція, що її влаштувало Географічне Товариство та доручило за допомогою Костомарова одному з найбільших агітаторів Чубинському... Таким чином, українофільські дріжджі приготував Чубинський. Треба було тільки їх зібрати в

один посуд, щоб приготувати з них потрібний продукт. Цим посудом і став у Києві Відділ Російського Географічного Товариства". Таємним указом Олександра II (так званий Емський указ 1876 р.) заборонено українське письменство й закрито Відділ Географічного Товариства. Головних діячів Відділу — М. Драгоманова і П. Чубинського — як небезпечних в краю агітаторів наказано "вислати з краю — з заборону в'їзду в південні губернії".

1876 року П. Чубинський змушений був виїхати з України. Два роки він працював у міністерстві шляхів у Петербурзі. Через хворобу П. Чубинський вийшов у відставку і з дозволу влади жив на своєму хуторі коло м. Борисполя, а пізніше жив у Києві, де й помер 26 січня 1884 року, коли йому минуло лише 45 років.

Павло Чубинський почав свою поетичну діяльність двадцятилітнім юнаком. Його перші поезії друкувалися в журналі "Основа". А 1871 року (коли йому було 32 роки) у Києві під псевдонімом "Павлусь" вийшла збірка поезій "Сопілка". На поетичну творчість Павла Чубинського та на його світогляд вирішальний вплив мала могутня поезія Тараса Шевченка. Вірним послідовником ідей Великого Кобзаря Павло Чубинський був усе своє життя. Понад усе він любив Україну і український народ. Він вірив у те, що ніякі ворожі переслідування, ніякі заборони не зможуть знищити Україну й її народ. Він вірив у те, що український народ перемаже своїх ворогів і буде господарем у своїй незалежній вільній національній державі. І цю віру й гарячий заклик до української молоді боротися за здійснення великої ідеї — самостійної української держави — Павло Чубинський висловив у своїй поезії "ШЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА". І ця поезія 1917 року стала національним гімном українського народу. Вперше надрукована була ця поезія 1863 року, коли Чубинському було 24 роки. Того ж самого року музику на слова цієї поезії написав Михайло Вербицький, композитор-священик у Галичині, родом із села Улюч поблизу Перемишля. Вперше надруковано поезію "Ще не вмерла Україна" з нотами 1885 року.

Так національний гімн українського народу "Ще не вмерла Україна" був створений зусиллями видатних синів двох частин української землі, розділеної кордонами чужих держав: текст написав поет-полтавець, а музику написав композитор-галичанин.

І пісня "Ще не вмерла Україна" за 55 років до того, як вона стала визнана державним гімном України, була вже дуже популярна і в Галичині і на Наддніпрянській Україні й фактично вже в 70-80 рр. XIX століття стала гімном Соборної України.

У Києві 1890 р. відбувся концерт на користь чорногорців. Хор під керівництвом Миколи Лисенка виконав сербський гімн "Сербія слободна", і успіх був надзвичайний. Леся Українка, яка була присутня на цьому концерті, в листі до своєї

Світлана КУЗЬМЕНКО

Я ВЕРНУЛАСЬ ДО РІДНОГО МІСТА

*Я вернулась до рідного міста.
Як змінилось! — Все ніби не те.
Лиш калина у гронах, безлиста,
За людськими тинами росте.*

*Вже і вулиць старих не впізнаю.
Не знайду рідну хату свою.
Тільки знаю, калиновий краю,
Що тебе, як і перше, люблю.*

матері так пояснює причину великого успіху цієї пісні: "а в самому кінці хор утяв "Сербія слободна" (мелодія "ШЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА"). Ми руки одбили, плескаючи."

Так Микола Лисенко, обминаючи цензуру закінчив концерт мелодією "Ще не вмерла Україна", хоч і з іншим текстом. Українці зрозуміли цей маневр і гаряче вітали славного композитора-керівника хору.

В столітні роковини з дня народження Павла Чубинського згадаймо добрим словом славного українського діяча, що врятував від забуття найдорожчі наші національні скарби: наші народні пісні, наші звичаї, обряди, наші найдорожчі культурні цінності. Пісні, казки, описи національних звичаїв і обрядів які зібрав П. Чубинський і опублікував у 7 великих томах, дуже часто використовувалися для видання численних популярних збірників творів українського фолкльору. І вони мали велике значення для зміцнення національної свідомості українського народу, для зміцнення любови до рідної мови і до рідної культури. Сестра Лесі Українки Ольга Петрівна Косач-Кривинюк у своїй книжці "Леся Українка. Хронологія життя й творчості" (Нью-Йорк. УВАН. 1970) пише: "... улюблене читання Лесі... — це кілька томів "Трудів" Чубинського (часто просто говорилося "Труди"), особливо том з піснями й том з казками, та казки Рудченка. Тобто етнографічні словесні матеріали." (41 стор.).

Багата наукова спадщина Павла Чубинського завжди буде жива й актуальна. Нею користувався Борис Грінченко, укладаючи свій "Словарь української мови", виданий у Києві 1907 року. "Трудами" П. Чубинського користувалася й Українська Академія Наук, укладаючи одинадцять томів "Словника Української Мови" (1970-1980). Сім томів "Трудів" П. Чубинського — це ж багатюща скарбниця української мови.

Найновіші академічні видання українських народних пісень, казок, народних оповідань, прислів'їв загадок також використовують "Труди" Павла Чубинського, цю безсмертну скарбницю української мови, української усної словесної творчості і української національної культури.

РОЗКЛАД ТАБОРІВ ОДУМ-У НА 1984 РІК

США — Схід

НЬЮ-ІОРК

Оселя ОДУМ-у "КИІВ", Акорд, Н. Й.

Від 30-го червня до 14-го липня

18-ий Табір Виховників Юного ОДУМ-у

Комендант — Віктор Педенко СВП ОДУМ-у

В ПРОГРАМІ: Гутірки, семінарі на історичні, релігійні, літературні, політичні і організаційні теми; двох-денна мандрівка; спортові змагання; забава; прощальна ватра; видача посвідок.

За інформаціями та аплікаціями звертатися до 9-го червня місяця, ц. р., до місцевих філій ОДУМ-у, ТОП-у або на адресу:

Dr. G. N. Krywolap
221 Edridge Way
Catonsville Md.
U.S.A. Tel. 301-744-0168

Від 15-го до 28-го липня

ВІДПОЧИНКОВО-ВИХОВНИЙ ТАБІР

США — Захід

Від 29-го липня до 11-го серпня

МІННЕАПОЛІС

ВІДПОЧИНКОВО-ВИХОВНИЙ ТАБІР

Сіблей Стейт Парк, Міннесота

Канада — Схід

Оселя ОДУМ-у "Україна", Лондон, Онт.

Від 15-го липня до 28-го липня

22-ий Відпочинково-Виховний Табір Юного ОДУМ-у

Коменданти — Антон Лисик і Павло Лисик
За інформаціями звертайтеся на адресу:

P. Lysyk
728 Chesterson Ave.
Oshawa, Ont. L1H 3J3
Tel. 416-576-9779

Від 29-го липня до 11-го серпня

6-ий Спортовий Табір ОДУМ-у

Коменданти — Тарас Ліщина і Василь Тимошенко

За інформаціями звертайтеся на адресу:

P. Lysyk
728 Chesterson Ave.
Oshawa, Ont. L1H 3J3
Tel. 416-576-9779

Від 12-го до 26-го серпня

5-ий Кобзарський Табір ОДУМ-у

Мистецький керівник — Оксана Метулинська,
комендант — Василь Тимошенко.

За інформаціями звертайтеся на адресу:

W. Tymoshenko
4262 Ryerford Court
Mississauga, Ont. L4Z 1L9
Tel. 416-272-3564

КОНКУРС 1984

Щоб заохотити одумівську молодь писати до свого журналу оповідання, статті, поезію, проголошуємо конкурс на найкраще написані твори українською мовою. Нагороди будуть такі:

Перша	— 150.00	доларів
Друга	— 100.00	доларів
Третя	— 75.00	доларів
Четверта	— 50.00	доларів
П'ята	— 25.00	доларів

Жюрі робитиме рішення про належний мистецький рівень і загальну вартість поданих на конкурс творів.

Твори мають бути надіслані на адресу журналу "Молода Україна" до 31-го грудня 1984 року, під псевдонімом, а прізвища з псевдонімом мають бути подані в окремій конверті.

Нагороди є з відсотків нерухомого фонду журналу "Молода Україна".

Цей фонд започаткували Федір і Надія Бойко в 1982 році щоб заохотити одумівську молодь писати до свого журналу оповідання, статті, поезію.

Тепер фонд нараховує 4.000 дол. що склали:

Федір і Надія Бойко	3.000	дол.
Головна Управа ТОП-у Канади	500.00	дол.
Ярослав і Тетяна Романишини	274	дол.
Колишня філія ТОП-у в Монтреалі	201	дол.
Ніна Яців	25.00	дол.

Відсотки з фонду будуть річно призначатися молодим авторам.

Центральний Комітет ОДУМ-у

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Вш. п. редакторе!

Похвально що в Молодій Україні почала появлятися рубрика "Молодечі сили". Мені цікаво знати про осяги одумівської провідної молоді та й взагалі всієї української молоді.

П. К. Гамільтон. Онтаріо

**
*

Появляється згадана рубрика з ініціативи управи Коша ОДУМ-у Канади. Матеріали дотепер подає здебільша Наталка Сандул.

Редакція

Високоповажані редактори!

"Молода Україна" це чи не найкраще педагогичний журнал для молоді який друкується тут у нас на Заході. Надіюся що Ви будете даліше продовжувати свою корисну та плідну роботу на ниві української молодечої літератури.

З щирим привітом з далекої вже похолоднілої Австралії!

*Віктор Мішалов
7 червня, 1984*

До
Редакції "Молодої України"
в Торонто, Онтаріо

З радістю читав я в числі 332 "Молодої України" спомина мгра Олександра Стовби "І пригадалась нам Фрайманська гімназія" про померлого Олеса Верхівського. Шкода лиш, що не подано там ні дат ні назви його книжки, — а це дало б повніший образ і залишилось пам'яткою по цій добрій людині.

Прошу також справити у надрукованім спомина слідує: учитель історії звався МАРКІЯН Терлецький (д-р) 1885-1963 (помер в Чикаго), а не його брат Омелян Терлецький (як помилково надруковано). Той народився 1873 р. і помер 1958 р. у Львові, не бувши не еміграції.

*Степан Кікта
Клівеланд, Огайо*

**

Шире спасибі за листа п. Кікта. Гадаємо, що О. Стовба не дав згаданих вами речей бо писав спомина, а не біографічний нарис про Олеса Верхівського.

Редакція

До редакції "Молода Україна"

Стало вже доброю традицією те, що журнал майже в кожному своєму номері опубліковує ма-

теріали про видатних, всесвітньо відомих спортсменів, українців за походженням. Шанувальники спорту тут, у вільному світі, мають виключно єдине джерело з якого довідуються про своїх земляків. Як правило, радянська офіційна преса замовчує одну характерну особливість — це національне походження спортсмена, для неї всі — радянські (в значенні — російські). Але якщо уважно проглянути склад команд — то по іменах можна визначити, хто є хто. І як правило, найбільше медалів, титулів завойовують українці, з усіх видів спорту і на різних чемпіонатах, включаючи світові.

Цього року не буде комедійного представлення, бо кремлівські можновладці вирішили організувати свою "олімпіяду", в Болгарії. Це ще раз показує яка політика домінує в радянській системі.

Хочеться подякувати невтомному В. К. С. за його публікації про наших українських спортсменів.

*Б. Р.
Торонто, Онт.*

Шановний пане Редакторе!

Вдячні Вам за журнал. Цікаво читати про все на сторінках журналу, цікаві відгуки одумівців про літні табори! В кожному з них (відгуків) можна з упевненістю сказати хто, як і скільки вживає українську мову у щоденному житті. Радіємо за тих, хто прагне опанувати мову своїх батьків (а то ж і їхня матірня мова!) тут, на чужині. Вам і редакційній Колегії бажємо, понад усе, кріпкості духа і здоров'я.

Щастя, Боже, у Вашій нелегкій праці.

*Широ Ваша
Ніна Кизьменко
Лондон, Онт.
28 травня, 1984*

Дорогі Панове!

Я хочу вам сердечно подякувати за велику пошану, що ви дали в "Молодій Україні" нашому славному маестру Григорію Трохимовичу Китастому.

*всіх вас поздоровляю,
Віктор Бабечко
Клівеланд, США
30 травня, 1984*

Шановна Редакціє!

Статті про членів Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади є цікаві, інформативні і дають нам знати про деяких людей що тяжко працюють для нашої організації.

*Світлана Лішина
Торонто, Онт.*

І. Б.

Н. ЄМЕЦЬ

НОВА КНИЖКА

І. Безпечний
"Теорія літератури"
Торонто, 1984

Теорія літератури (інакше поетика) — теоретична частина літературознавства, що вивчає способи і засоби побудови художніх творів. Вона, як кожна наука про мистецтво, відіграє істотну практичну роллю в художньому вихованні і навчанні. Отож, думаю, що й дана теорія літератури стане в допомогу нашим педагогам і студентам як підручник у школах середнього та вищого типу, редакторам, критикам, і, навіть, кожному культурному читачеві, виховуючи і поглиблюючи в ньому увагу до сприймання художнього літературного твору. Теорія є як образ, що ним передається усе пізнане, відчуте, пережите й відкрите в творчій лабораторії письменника, поета. Її завдання в тому, щоб передати всі таємниці поетичної творчості якнайяскравіше, якнайживіше, проте навчити цих таємниць жодна теорія не може нікого, подібно як будь-якому мистецтву не можна навчитися так, щоб бути справжнім майстром-мистцем, а не ремісником, якщо немає до цього природних задатків і здібностей у нас самих. Однак при всьому тому наука теорії літератури така потрібна, як і для кожного іншого знання своєї науки. І цим визначається головне призначення її: навчити студентів правильно аналізувати твори літератури, вивчати і оцінювати їх. Теорія потрібна для того також, щоб відповідно направити молоді таланти у їх власній літературній творчості (практиці).

Теорія літератури охоплює такі головні проблеми: образність, типізація, зміст і форма, тема та ідея, сюжет і композиція, поетична стилістика, системи віршування, поетичні роди (епос, лірика, драма), види (роман, елегія, ідилія, комедія і т. д.), літературний стиль і напрями (ренесанс, барокко, класицизм, романтизм, реалізм...) тощо.

Ціна книжки 20 доларів разом з поштовою обслугою. Усім, хто бажає набути цю книжку, треба направляти грошові перекази (money orders) на адресу:

M. Simonowska
P.O. Box 1122
Niagara-on-the-Lake
Ontario, Canada, L0S 1J0

**ЯКЩО МИ кажемо, що молодь
майбутність нації — то що ми
зробили, щоб допомогти їй у її
праці?**

ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОДОМОР В ШКОЛАХ

Восени 1983 р. Шкільна Рада міста Торонто, заангажувала д-ра Ореста Субтельного, професора української історії в Йоркському університеті щоб підготував короткий курс для середніх шкіл про голодомор 1932-33 рр. В квітні 1984 р. проф. Субтельний здав проєкт курсу Шкільній Раді і проєкт був прийнятий як відповідний для вжитку в середніх школах Торонто.

Курс складається з п'яти частин: 1. Опис форм і розмірів голоду. 2. Советська урядова політика і заходи, які допровадили до голоду. 3. Україна — середовище голоду. 4. Питання відповідальності. 5. Спроба прикрити розголос і свідомість про голод. Кожний розділ має в додатку збірку матеріалів, які включають мапи, відбитки з газет, уривки з відповідних висловів чи писань советських провідників, очевидців, західних кореспондентів, науковців. Анотована бібліографія також долучена до курсу.

Вліті учительські семінари випробують курс і передбачається, що восени 1985 р. цей курс буде готовий до вжитку.

"Чим ширше ми повідомимо світ про страшний голодомор 1932-33 рр. в Україні," сказав проф. Субтельний, "тим краще зможемо запобігти такі трагедії в майбутньому. Торонтонська Шкільна Рада заслуговує похвалу за впровадження такого курсу у свій курикулум."

Олесь Чумак, шкільний радний, який вложив чимало старань до здійснення цієї програми, сказав так: "Тема надзвичайно вчасна, разом з навчанням про єврейський голокост, щоб допомогти світові зрозуміти брутальну жорстокість тоталітарних режимів. Це буде досягнуто відповідними дослідженнями, документацією та викладами в школах."

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1

LONDON, ONTARIO

(PRE-MIX CONCRETE)

ЗУСТРІЧ ОДУМ-У США Й КАНАДИ

З УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ У 1984 РОЦІ

присвячена

35 - ЛІТТЮ з дня народження

ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

відбудеться

від 31-го серпня до 2-го вересня в Торонті, Канада

Головним промовцем на бенкеті буде

Юрій Шимко — посол до Онтарійського парламенту

На заставі гратиме оркестра "Соловей"

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ

П'ЯТНИЦЯ 31-ГО СЕРПНЯ:

Філія ОДУМ-у в Торонто влаштовує товариську вечірку для учасників Зустрічі, які приїдуть в Торонто вже в п'ятницю.

Музика, танці, буфет. Це вечірка відбудеться в спортивній залі при катедрі св. Володимира, 404 Бетирст вул. Початок о 8-ій год. вечора. Вступ для учасників зустрічі по \$4.00

Запрошуємо вас на вечірку молоді та познайомитися із одумівцями й одумівками з різних місцевостей і разом весело й гарно провести час.

СУБОТА 1-ГО ВЕРЕСНЯ:

О 8-ій год. ранку розпочнеться перше одумівське змагання в голф. Всі запрошені взяти участь — як змагуни, або як глядачі. Зацікавлених брати участь у змаганнях просимо зголоситися до Василя Тимошенка на число телефону 272-3564, до кінця місяця липня.

О 10-ій год. ранку — турнір із відбиванки. Реєстрація за одну дружину \$15.00. Просимо капітанів всіх дружин зголоситися до Ігоря Лисика, до кінця місяця липня.

Вечері відбудеться бенкет і забава в залі Confederation у готелі Lakeshore Inn. Коктейль о 6-ій год. веч., вечеря в год. 7-ій. Початок забави о 9:30. Бенкет присвячений 35-літтю з дня народження Володимира Івасюка. Головним доповідачем на бенкеті буде достойний пан Юрій Шимко, посол до онтарійського парламенту. На заставі гратиме оркестра Соловей.

Квитки вступу — бенкет і забава:

	Наперед	При дверях
для дорослих	— \$30.00	\$35.00
для студентів	— \$20.00	\$25.00
для дітей	— \$15.00	\$15.00

Квитки на забаву — \$15.00 від особи

Просимо купувати квитки наперед від голів філій, членів комітету зустрічі або замовляти телефоном (416) 622-3185. Просимо це зробити до 1-го серпня.

НЕДІЛЯ 2-ГО ВЕРЕСНЯ:

Зустріч ОДУМ-у з українським громадянством на оселі "Київ" біля Торонто.

О 10-ій год. ранку — Служба Божа. Участь усіх одумівців в одностроях обов'язкова.

Після Служби — панахида по блаженній пам'яті В. Івасюку, в 5-ту річницю його смерті, спільно із панахидою в пам'ять одумівців та прихильників ОДУМ-у, які відійшли у вічність протягом минулого року.

О 12:30 одумівська дефіляда із участю юних одумівців, виховників, старших виховників, членів управ Філій, США й Канада та членів Ц. К.

О 1-ій год. дня — обід.

О 2:30 по обіді відбудеться величавий концерт одумівських мистецьких сил США й Канади. У справах концерту звертатися до Тетяни Підлісної.

У неділю по обіді відбудуться спортивні змагання між юними одумівцями, та байзбол — США проти Канади.

Вечері, після заходу сонця запрошуємо всіх на одумівську ватру із цікавою програмою.

МОЛОДЕЧІ СИЛИ

ІРИНА СТЕПОВА (РОМАС)

Дорогі читачі, дозвольте мені познайомити вас із скарбником Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади.

Ірина народилася в Лашін (околиця Монтреалю), Квебек, Канада. Вона добре знама нашим читачам в Монтреалі, де яких тридцять років тому її батько, Олександр Ромас СВ, був одним із основоположників нашої організації. Ірина здобула середню освіту в Лашін, та вчилася даліше в комерційній ділянці в Сер Джордж Віліамс (тепер Конкордія) коледжі, а потім у Мегілському університеті в Монтреалі.

В українському громадському житті, вона брала активну участь, — належала до громади св. Юрія в Лашін. В молодих роках, вступила до ОДУМ-івської родини. Ірина танцювала та співала в хорі, "Молода Україна" під керівництвом Івана Семеновича Козачка. Також, в Монтреалі, була ОДУМ-івським представником до КУК-у. В 1970 році Ірина була на Виховному Таборі Юн. ОДУМ-у, який в той час відбувався на оселі "Київ" коло Торонта. Із знанням набутим на таборі, Ірина працювала при ОДУМ-івській філії в Монтреалі та в Юнім ОДУМ-і.

В 1977 році Ірина переїхала до Торонта. В цім самім році, Василь Тимошенко попросив її працювати виховницею Юного ОДУМ-у при торонтській філії. Після року праці з дітьми Ірина відійшла від ОДУМ-івської діяльності на пару років. Вона брала активну ролю в "Українському Фестивальному Танцювальному Ансамблі". Два роки була скарбником.

В 1982 році, Ірина знову повернулася до ОДУМ-івської праці. Її вибрали скарбником в Головній Раді Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади. До цих пір, вона ще виконує цю функцію.

В липні 1983 року, Ірина Ромас одружилася із Віктором Степовим із Києва, України. Ірина зустріла Віктора коли вона працювала в "Українському Фестивальному Танцювальному Ансамблі".

Віктор Степовий є професійний танцюрист та швець, спеціалізується в шитті взуття для танцюристів. В танцювальному середовищі Віктор добре знаний як — "найкращий швець між танцюристами, і найкращий танцюрист між шевцями".

Цього року в липні, Ірина та Віктор святкують перший рік свого подружжя. Ми бажаємо їм обом, багато щастя, здоров'я, та многих літ, а Ірині, бажаємо багато витривалости в її дальшій праці в нашій ОДУМ-івській родині.

Наталка Сандул

Ірина Степова — фінансовий референт Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади.

Фото Вас. Тимошенка

ЗБОРИ КОША С. В. ОДУМ-У КАНАДИ

Дорогі Друзі ОДУМ-івці!

Збори Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади відбуваються в останній четвер кожного місяця, в одумівській домівці при 404 Бетирст вул., в Торонто, о 7:30 год. вечора.

Присутність нижчеподаних членів управи Коша є обов'язкова.

Голова — Василь Тимошенко
 1-ий заступник — Віктор Ліщина
 2-ий заступник — Таня Гладьо
 Секретар — Віра Харченко
 Фінансовий референт — Ірина Степова
 Референт таборів — Павло Лисик
 Референт зв'язків — Наталка Сандул
 Референт спорту — Юрій Павлюк
 Культурно-освітний реф.
 Вільний член — Ігор Лисик
 Контрольна комісія — Віктор Педенко

В найближчих місяцях збори будуть:

26-го липня, 30-го серпня, 27-го вересня, 25-го жовтня, 29-го листопада, 20-го грудня.

Всіх зацікавлених ласкаво запрошуємо.

Г. Р. С. В. ОДУМ-у Канади

ЧИ дасте Ви нагоду своїм дітям
 брати участь у праці ОДУМ-у?

Микола ВІРНИЙ

ДВАДЦЯТИЛІТТЯ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. Г. ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШІНГТОНІ

27-го червня минає 20-ть років від того дня, як у столиці Сполучених Штатів (1964 р.) було урочисто відкрито пам'ятник великому поетові, бардові України, Тарасові Григоровичу Шевченкові.

Церемонія відкриття пам'ятника відбулась за участю багатьох тисяч людей. Деякі місцеві газети, опираючись на звітах поліції, писали, що до столиці прибуло тоді понад 35 тисяч людей. (На наш погляд їх було значно більше! Прим. наша.) Ці маси людей приїхали не тільки з різних штатів до Вашингтону, а й з різних країн, континентів.

Відкрив статую Тараса Шевченка 34-ий президент США Двайт Д. Айзенгавер.

У своїй промові колишній президент сказав, що статуя Шевченка буде символом, який закликає світ домагатись звільнення всіх уярмлених народів.

Герой Другої світової війни, генерал Д. Айзенгавер запропонував також, щоб Радянський Союз запровадив у життя запропоновану ним "заборону" на війни, звільнивши колись незалежні народи в межах його кордонів і назвав статую "сяючим символом... свободи".

"Тиранія й гноблення сьогодні нічим не відрізняється від тиранії й гноблення тих днів, коли жив Тарас Шевченко", — підкреслив Двайт Д. Айзенгавер.

Крім нього, біля пам'ятника виступили з короткими промовами сенатори й конгресмени з республіканської й демократичної партій.

Мав бути на відкритті також і 33-ий президент США Геррі Труман, як почесний голова Шевченківського Комітету, але через хворобу прибути не зміг.

Про цю, дорогу для українців подію, широко інформували американські засоби інформації. А популярний американський журнал "U.S. World and News Report" опублікував 29 червня 1964 року замітку під назвою "Найостанніший зворот у холодній війні: Битва Статуй". З обох боків надрукованої замітки ілюстрації пам'ятників Шевченкові. Один у Москві, а другий у Вашингтоні.

У замітці зазначено, що "Саме тепер холодну війну між Вашингтоном і Москвою перенесено на поетичний фронт".

Обидва міста — з різних причин — побудували пам'ятники українському поетові Тарасові Шевченкові.

У Москві, поблизу готелю "Україна" на березі ріки Москва, майже десятиметрової висоти (33 ф.) — бронзова постать на п'єдесталі з сірого граніту.

У Вашингтоні, у парку між 22-гою і "Пі" вулицями, поблизу Ембасі ров, трохи вище, ніж семиметрова (24 ф.) також бронзова постать на п'єдесталі з сірого граніту.

У Москві, — сказано далі в згаданій замітці, — Шевченка вшановують, як поета комунізму — у Вашингтоні, як борця за свободу.

Микита Хрущов був присутній 10 червня (1964 р.) на церемонії відкриття пам'ятника Шевченкові у Москві. Він сказав тоді, що "Українські націоналісти намагаються використати твори Шевченка, але соціалізм є правдивим спадкоємцем культурних скарбів, створених гением народу".

Далі в тій замітці, згаданого американського журналу, зазначено про згоду колишнього президента Геррі Трумана бути почесним головою і очолити церемонію відкриття пам'ятника Шевченкові в столиці США.

Зацитовано слова однієї з заяв комітету про те, що цей пам'ятник стоятиме, як "символ людини, що боролась за свободу мільйонів людей поза залізною заслоною".

Ще згадано, коли саме жив Тарас Шевченко, що прославляв у своїх поемах, за що його покарав засланням цар Микола Перший, та, що після звільнення, маючи підірване здоров'я поет швидко помер.

Так, того пам'ятного дня, Америка вшанувала генія України, який з невільника став її улюбленим сином — символом боротьби за незалежність України й інших поневолених народів.

Наші почуття в ті дні просто, та мабуть і найкраще підсумував автор пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні скульптор Леонід Молоджанин, який в день відкриття пам'ятника сказав, що це "найщасливіший день у моєму житті".

R. CHOLKAN & CO. Ltd.

2204 Bloor St. W.

Toronto, Ont. M6S 1N4

INSURANCE FOR: FIRE, AUTO, LIFE

УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,

НА АВТА, ВІД КРАДЕЖІ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до

ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ

Tel.: 763-5666

Віталій МІЗИНЕЦЬ

ПРО ДОЛЮ КОБЗАРІВ В РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Останніми роками все частіше можна зустрінути в українській пресі на чужині твердження від різних людей та організацій про те, що московська влада знищила чималу групу українських кобзарів в 30-тих роках. Чи це відповідає дійсності і чому лише останніми роками це питання було порушено. Звідки можемо отримати факти які докажуть чи це твердження правдиве чи неправдиве, тобто сфабриковане. Деякі джерела подають, що ця гірка подія відбулася в Києві і, що понад 1000 кобзарів було знищено. Чи дійсно це сталося? Коли і де, та чи було стільки кобзарів на Україні в той час? Які історичні матеріали допоможуть нам краще висвітлити цю трагедію?

Першим джерелом про це є "Заповіт: Спогади Шостаковича" які назбирав і зредагував Соломон Волков. Ця книжка вийшла друком вперше в Лондоні в 1979. На сторінці 165 ми знаходимо цитату про знищення кобзарів:

"Я не історик. Я міг би розказати багато трагічних історій і навести багато прикладів, але цього я не зроблю. Я вам розкажу про один випадок, і лише один. Це жадлива історія і кожний раз я згадую її, я починаю боятися, і просто не хочу її пригадати. З давніх часів по битих шляхах України ходили народні співці. Їх там називають лірниками і бандуристами. Вони майже завжди були сліпими — чому це так, це інша історія про яку я зараз не буду говорити, але в одному слові — це було традиційним. Справа така, що вони були завжди сліпими, беззахисними людьми, але ніхто їх не чіпав чи їм заважав. Задавати болю сліпцеві — що може бути нижчим?

А тоді в середині 30-их років було проголошено перший всеукраїнський конгрес лірників та бандуристів і всі народні співці були змушені разом зібратися і обговорити про своє майбутнє. "Життя є кращим, життя є веселішим!" Сталін говорив. Ці сліпці йому повірили. Вони прийшли на конгрес із цілої України, із маленьких забутих сіл. Було кілька сот присутніх на конгресі. Це був живий музей, жива історія країни, всі її пісні, її музика і поезія. І майже всіх застрелили, майже всі ці жалісні співці були вбиті.

Чому це було зроблено? Так просто щоб вони не заважали? Великі діла тепер учинялися. Цілковита колективізація почалася. Вони знищили куркулів як клясу і тут на злість — сліпці, — які ходили і співали пісні з підозрілим змістом. Пісні які не були пропущені цензурою. Яка ж цензура може контролювати сліпця? Неможливо дати сліпцеві виправлений, дозволений текст і неможна йому написати наказ. Сліпцеві треба все усно переказати і це бере час, а часу немає. Колективізація — механізація. Легше було їх застрелити, що вони і зробили."

З вище поданої цитати ми довідалися, що не лише кобзарів-бандуристів знищили, але і лірників та вуличних сліпців. Теж подано, що їх застрелили в середині 30-тих років, і що було кілька сот учасників на цьому конгресі. На жаль не подано докладної дати і не подано де. Теж і не подано будь яких імен учасників щоб дослідник міг перевірити дані.

Це на жаль лише одне джерело матеріалів щодо знищення кобзарів і то дуже пізня згадка. До речі, деякі дослідники радянської музики вважають, що ці спогади фабрикація, бо не були написані рукою Шостаковича, а дослідника радянського музикознавця Соломона Волкова. Якщо таку згадку лише було поміщено в цій книжці і ніде інде, то можна було б припустити, що вона є фальшивою. Ніде такої згадки не можна знайти в літературі про бандурне мистецтво ні на Україні, ні на чужині.

Відомий математик і дисидент, Леонід Плющ в своїй книжці "У карнавалі історії" яка вийшла в англійському перекладі в Нью-Йорку, в 1979 на сторінці 298 помістив таку замітку: (Укр. переклад Марка Царинника вид. "Сучасність", 1980).

"Аристократія якогось стародавнього народу осліплювала солов'їв щоб вони краще співали. Наші солов'ї — кобзарі, що сліпнули в бою. Щоб продовжити боротьбу з ворогами вони стали співцями сміху, сліз і козацької слави і м'якої любови до Бога, природи й жінки. Вони стали символами української душі, серед них Кобзар з кобзарів — Шевченко. В 1935 р. кобзарів знищили, а співців що лишилися у живих примусили співати славу партії і Сталінові".

Тепер ми маємо другу згадку яка підтверджує цитату від "Спогадів Шостаковича", і яка ще подає додаткові інформації тобто, що події відбулися в 1935 р. Це мене дуже заінтригувало, тому що два незалежні джерела описують подію якої могло і не бути. З розмови з Леонідом Плющем я мав можливість довідатися, що він ці інформації дістав від відомого радянського кобзаря Єгора Мовчана. Тут він ще додав що Єгор Мовчан був відомим як знавець, а чи і творець думи про Голлод та про гетьмана Мазепу.

Шукаючи більше про цю трагедію я знайшов ще згадку протопресвітера Сергія Кіндзеряво-го-Пастухова в його статтях які були поміщені в Ювілейному Альбомі Школи Кобзарського Мистецтва в Нью-Йорку, в 1978 р.

"Либонь в 1933 р. (одинокі конкретні дати, що подає Леонід Плющ) всіх народних співців, тобто кобзарів і лірників, які були в основному каліками-сліпцями, зібрали ніби на якийсь з'їзд і слід по них канув. Один хороший чоловік розказував

мені, що чув, ніби потягом відвезли всіх до Волги і там з баржою потопили... (ст. 31)

"Співців тих уже мабуть небагато лишилося. За свідченням Леоніда Плюща, в 30-ті роки, в Харкові розстріляно понад двісті отих сліпих козацьких бардів за їх... націоналізм." (ст. 60)

"В 1930-их роках (точної дати устійнити покищо не вдається) большевицька кліка збрала поголовно всіх народніх співців, кобзарів, які ще збереглися, ніби на якийсь з'їзд, навантажила в потяг і ... слід по них пропав. (Л. Плющ публічно підтвердив перед світом). Фізично всі були каліками-співцями, безрадними; розправа не належала до складних. А що вони не були членами якоїсь партії, руху чи організації, а простими жебраками, то й пам'ять про цей злочин майже не збереглася." (ст. 61).

В коментарі тут можна лише додати, що зміна кожний раз історії та й в тому самому виданні не помагає українським справам взагалі, але означає, що менша кількість людей повірять в цю історію. Це на жаль дуже часто буває в нашому емігрантському суспільстві і часто приносить глибоке розчарування в молодих верствах наших громад.

Цікавлучись глибше цією справою і буваючи в Києві я мав нагоду далі поклопотатися відносно цієї трагедії. Походив і порозмавляв з декількома людьми. Наслідки цих розмов були слідуєчі:

Від одного сліпого бандуриста: "Знищили кобзарів в зимі 1934-35 р. Був оголошений з'їзд в Харкові де з'їхалось 300 чоловік, між ними може 50 кобзарів справжніх, а то решта лірники та прості вуличні співаки. Посапили їх на поїзд та вивезли десь поза межами Харкова в якийсь яр де їх випустили. Кинули їх всіх в яр. В голоді, в снігу там вони всі вмерли." Далі він говорив про Мовчана, що "він не поїхав бо був хворий."

Від одного бандуриста: "Назбирали кобзарів в 1937 р. в Харкові. Їх було 70-100. Вивезли і розстріляли за те, що співали пісні підіривні". Це він чув від бандуриста Ф. Глушка який його навчив цікаву пісню про Мазепу.

Від одного музикознавця: "Думав би, що більшість кобзарів вимерло під час голоду, адже вони першими вимерли б, бо жили від того, що люди їм давали. Чув що такий з'їзд відбувся в Харкові в середині 30-их років, але це лише чутки і появилися вони лише останнім часом. Напевно була лише мала кількість присутніх." Заспівав мені

кілька стрічок про Голод який він чув у виконанні одного кобзаря.

"В тридцять-третьому году,
Люди їли лободу.
В тридцять-третьому году,
Люди мерли на ходу."

Далі не пригадую бо записки загубив коли переїжджав кордон назад на Захід. Він мені ще додав, що знає про існування дум про Голод та про гетьмана Мазепу, але додав — "Кому це потрібне?"

Від одного кобзаря, коли я задав йому питання, то він не хотів про знищення кобзарів говорити, але видно було, що це питання дуже його зворушило, бо дуже старався це обминати. Говорив, що під час НЕПу все було добре, а в тридцятих роках все було погане.

Про Мовчана він говорив як про доброго друга і пригадав таємну кобзарську поему про прихід Антихриста. Поема тривала може з 20 хвилин. Знав, що Мовчан знав думу про Мазепу. Коли Мовчан вмирав, то йому говорив, що: "Бог тебе мене карає за лицемірство (у нього була водянка і ноги страшно розпухли), бо я співав думу про Леніна."

В літературних джерелах можна зустріти згадки про знищення кобзарів. У поемі "1933" Олекси Веретенченка:

Вже давно не чути серед степу
Орлого клетання угорі.
Славу про Хмельницького й Мазепу
Не співають сиві кобзарі.

Дисидент Микола Горбаль (1941-) був заарештований 23-го вересня 1979 р. в Києві і за порушення ст. 117 і 118 кримінального кодексу засуджений на 5 років ув'язнення. В 1970 р. він розповсюджував свою поему під назвою "Дума" яка була присвячена кобзарям, які згинули в 1930-их роках. Він став членом Гельсінкської групи в 1977 р.

Леонід Плющ теж присвятив одну коротеньку поему кобзарям.

1935

Карк — крак!
Карколомно крук
Гаркнув неначе курок
Як тая ворона харчить,
Мов харчів хоче.
Старчак розтерзаний
В Харкові тридцят п'ятім
Ржавою п'ятою
В гармилері гри
В рожевій мрії — горе.

S N I H HEATING & COOLING

ВОЛОДИМИР СНІГ
Власник

11 Marmora St.
LONDON, ONT. N5Z 1Z4

Telephone
(519) 432-1983

В історичних джерелах надзвичайно важко знайти матеріали про з'їзд бандуристів в Харкові та будьщо про розстріл кобзарів, хоч М. Поло-

Частина команди та інструкторів кобзарського табору на оселі "Україна"
Фото О. Пошиваника

тай в статті "Мистецтво кобзарів Радянської України" в журналі "Радянська музика" ч. 6 за 1940 р. пише, що 1934-35 роках куркулі та буржуазні націоналісти застрелили кілька кобзарів. Висновки з цього можете самі зробити.

Ми знаємо, що етнографічні концерти з участю кобзарів ставали все більше популярними, і про них часто писали в різних радянських часописах, хоч наприкінці 20-их років такі концерти стали рідкісною подією.

Ми знаємо, що в 1937 р. існувало понад 470 ансамблів бандуристів у яких брало участь понад 5000 чоловік. Про широке розповсюдження бандури на Україні свідчить і той факт, що під час оголошення конкурсу кийвською зразковою капелею бандуристів було подано понад 1110 заяв від самодіяльних бандуристів України. Сьогодні існують 300 ансамблів (1978).

Відносно кількості кобзарів на Україні в 30-их роках, ми не маємо точних інформацій. Ще в 1873 р. в Києві на з'їзді Південно-Західного Відділення Імператорського Географічного Товариства було поставлено питання про відмираючу старовинну галузь народної творчості — кобзарство. На цьому засіданні О. О. Русов зробив висновок, що Остап Вересай є за всією вірогідністю, останнім представником кобзарів, що уміли грати на кобзі і знали старовинні пісні та думи.

Через 30 років, поставлено питання про кобзарство на XII Археологічному з'їзді. Виявилось, що Вересай не був останнім, що і після нього кобзари залишилися. На цьому з'їзді Гнат Хоткевич зібрав всіх знаних йому кобзарів. Всього 6 чоловік. Прочитавши доповідь, де він висвітлив лиху долю наших рапсодів, Хоткевич зміг відкрити очі українській інтелігенції до їхньої долі. З того часу інтелігенція мала велике зацікавлення в бандурі і кобзарським мистецтвом і починається новий етап відродження бандури.

В цьому ж році комісія по дослідженню кобзарства оголосила список всіх тоді ще живих кобзарів. Комісія дала такі числа:

Харківщина	28 кобзарів і 37 лірників
Чернігівщина	6 кобзарів і 21 лірників
Полтавщина	9 кобзарів і 15 лірників
Разом	43 кобзарів і 73 лірників

На Київщині не знайшли ні одного кобзаря.

Василь Ємець у своїй книжці "Кобза та кобзари", Берлін 1923 звертає увагу на те, що мабуть кобзари не залишилися на Україні "бо раніше життя кобзарів чи лірників було більш ніж тяжке, а тепер, хто зна чи можна його взагалі собі уявити, не побувавши на тім живім цвинтарі, який чомусь звуть "Українською" Радянською Соціалістичною республікою. Коли вже зрячі кобзари почали гинути, як от наприклад Гамалія (умер в Києві в 1921 р.), що міг при всіх владах добре заробити, то що вже сказати за бідних сліпих калік, що навіть в старі "хлібні" часи часто-густо не мали шматка хліба".

Про переслідування кобзарів за часів царату багато довелося прочитати, та от про радянські часи записав Г. Хоткевич в своїй ненадрукованій праці "Матеріали про кобзарів та бандуристів" з уст кобзаря Симоненка:

"І, що воно означає — кобзарям тепер міліція забороняє співати, чи як. Ідучи в Київ, у мене був напрямок побувати в Конотопі, в Кралевці, в Глухові. В Конотопі жив я у свого знайомого Шуляка.

Іду я Зеленими святами на станційний базар — стрічає міліцейський — Куди ідеш діду? — На базар, кажу, поспівати, пограти. — Тепер, каже, ето забороняється. — Та я ж не прошу, а тільки граю, співаю, а хто дасть — я їм дякую. Ну як хочеш — я тебе попередив.

Після цієї розмови, міліція надіслала Дем'яна до Собезу (Соціальне забезпечення) Там він почав скаржитись — Як це так? Міліція забороняє мені грати? Я історичеська історія, я можу грати! Ви розкажете по школах дітям про кобзарів, а нас проганяють, то діти не будуть нас і бачити.

Собез запропонував йому залишитися назавжди в Конотопі, обіцяючи видавати по 22 карбованці

на місяць. Симоненко на це не погодився. — Я не інвалід, не хочу бути обузою. У мене є своє кубло.

Довго він тинявся по всіх установах. Йому казали, що він може грати свobodно, але папірця жодного не дали. Мушив їхати в Київ, бо там ще ніби немає переслідування від міліції."

Ця цитата яскраво передає відношення між міліцією та кобзарями на початку 30-их років на Україні. Урядовці, які вважали кобзарство не потрібним явищем, як жебрацтво, як соціальний елемент, який треба чим швидше позбутись з однієї сторони, а з другої зі сторони кобзаря, який вважав кобзарство як ремесло, яке мало цінність для суспільства і як спосіб заробляння хліба щоденного що не був бг тягарем для суспільства. Треба пам'ятати, що не вся міліція так лагідно з кобзарями спілкувалась.

Існували думки між деякими верствами, що бандура інструмент який нічого не вартий, що воно залишок "Петлюрівщини". Після відкриття класу бандури в Харківському Музично-драматичному Інституті (1926 р.) на сторінках республіканської преси розгорнулася дискусія про те, чи зможе бандура бути знаряддям культосвітньої роботи. Поряд із захопленням цим інструментом спостерігалось і байдуже, навіть негативне ставлення до нього. Було немало музикантів, котрі раділи, коли могли констатувати, що мистецтво бандуристів вимирає. З приводу відкриття класу бандури один поважний професор заявив: "Удивляюсь — как это люди в наш век электричества находят возможным возвращатся к каганцу!" (ЦДІА УРСР у Львові фонд 688 оп сп 188 ар 1)

І хоч існували такі думки і вони почали дуже поширюватися, на захист став тодішній Народний Комісар Освіти М. Скрипник, який сам особисто цікавився справою розвитку кобзарського руху і видав декілька постанов щодо використання бандури на майбутнє. Скрипник підтримував роботу Гната Хоткевича в розвитку інструмента і вважав, що бандуру треба ввести до складу симфонічної оркестри, головню в національній опері, щоби дати українській симфонічній музиці свій національний кольорит.

1934 р. був рік шаленої політичної діяльності і терору на Україні. Поперше столицю республіки переносили з Харкова в Київ. В цей самий час було розгромлено організації письменників, розгромлено УВУАН, розгромлено організації композиторів і розгромлено владу, що її ідейно репрезентував М. Скрипник. 1-го грудня виринула справа Кірова де вичистили 28000 "буржуазних націоналістів" з партії і 13000 таких самих із рядів Комсомолу. Засуджено до розстрілу 28 письменників у самому Києві.

В цьому самому році була велика переорганізація в галузі бандурного мистецтва. Після нападицьких статей О. Білокопитова та ін. на сторінках журналу "Радянська Музика" (1934) під заголовком "Націоналістична концепція Гната Хоткевича", "Вовк в овечій шкурі, або слезовита промова Хоткевича" та ін., Г. Хоткевича звіль-

нили з посади викладача класу гри на бандурі при Харківському Муз-драм. Інституті, його твори перестали друкуватися і були заборонені до виконання. Полтавська Зразкова Капеля Бандуристів перестала існувати, а члени, які не були заарештованими, перебралися до Києва. В радянських джерелах згадують "що Полтавська Капеля переїхала до Києва і приєдналася до державної капели "Думка". Цей захід був, як пишуть, лише тимчасовий оскільки для роботи колективу бандуристів бракувало матеріальної бази та художнього керівника: Володимир Кабачок у 1934 р. залишив капелю щоби працювати як соліст в Ленінградській філармонії".

В дійсності Кабачок був заарештований, а нотний архів включно з оригінальними партитурами які написав Хоткевич були skonфісковані. Матеріальної бази для капелі не було бо їм зовсім не платили. Лише в 1935 р. в березні місяці було прийнято новий наказ НКО УРСР про створення нової капелі під проводом М. Михайлова.

Дирекція і вчена рада Інституту фольклору АН УРСР в кінці 1938 р. винесла постанову про скликання в 1939 р. Першої Республіканської Народи Кобзарів і Лірників України, яка мала відбутися в Києві. Завдання цієї наради може було щоби показати партії, що кобзарі можуть служити партії, щоби врятувати тих кобзарів які якимсь чудом пережили трагедію голоду та 1934 р. Приїхало 37 учасників, з яких лише 2 були справжніми сліпцями — Ф. Кушнерик та Єгор Мовчан. З фотографії видно, що ніхто не мав традиційного інструмента, а сучасні хроматичні бандури. 20-го квітня правління Спільки Радянських Письменників України на засіданні прийняло до членів спільки Ф. Кушнерика, І. Іванченка та ін. "Перша республіканська нарада кобзарів і лірників показала, що кобзарське мистецтво України не тільки не вмерло, а навпаки розквітає" говорив голова Правління в своїй промові. На відповідь Ф. Кушнерик говорив: "що лише Комуністична партія і Радянська влада дали кобзарстві можливість творити, складати думи і пісні про радісне і щасливе життя, співати їх нашому радянському народові, і займатися улюбленою кобзарською справою".

І хоч київська інтелігенція старалась відродити стародавнє кобзарство, то спроби ці були невдалими. Вони не розуміли значення стародавніх інструментів, характеристики мелосу дум і створили нове штучне "радянське" кобзарство лише на потреби партії.

"Героїчний епос українського народу твориться в тісному зв'язку з творчістю всіх народів Радянського Союзу, насамперед у найближчому зв'язку під благодотворним впливом епічної творчості російського народу. Новий зміст радянських дум не завжди і не в повній мірі відповідає поетичній формі і композиції жанру традиційних дум. Лише умовно можна віднести до жанру дум. Поетичною формою вони нагадують народню пісню в поєднанні з поетичною формою російського билинного епосу. В думках новішого періоду відсут-

ня заплачка, змінився характер славнослів'я де тепер прославляється партію та її вождя, відпала потреба вживання ретардації і більше зростає пісенних елементів. Завдання полягає лише в тому, що в народних думках не орієнтуватись на старовину, не займатись рабською стилізацією... це аж ніяк не говорить про занепад цього жанру". (Ф. Лавров. М. Рильський, Кобзар Є. Мовчан АН УРСР К. 1956 ст. 12-13)

Що це означає. Поперше, що ці новітні думи нічого не мають спільного з справжніми думками, але всеж заслуговують на назву — думи. Це теж показує мислення вчених про майбутність цього жанру. Навіть традиційні думи, які виконує Федір Жарко на платівках так зрадаговані і виконані, що мало мають вони спільного з справжнім виконанням дум.

І так робимо ми свої висновки. Поперше, якщо були кобзарі в 30-их роках, то їх було мало, адже їх виморив голод і війни, і неприхильне ставлення держави до них. По друге, якщо відбулася трагедія в 34-35 р., то вона відбулася в Харкові і могло в дійсності статися в цьому політичному кліматі. По третє, була спроба заховати і забути цей злочин в організації з'їзду кобзарів в 1939 р.

і у вихованні інтелігенцією нового покоління, більш політично надійних кобзарів.

Тут на еміграції ми можемо лише пригадати тим в керуючому апараті про злочин та давати всім по світі знати, як Москва дбає про українську культуру. Справа не в тім чи 1000 чи 5000 знищили, але факт, що підняли вони свою руку і нищили те, що пізніше вже не можна відтворити, те що формувалося віками.

Може пізніше, коли будуть матеріали більш доступними, то більш докладніших відомостей будемо мати, які дадуть нам можливість ясніше висвітити цю темну епоху. Наше завдання — організувати жалібні маніфестації не лише за смерть цих кобзарів але і за смерть цілої галузі української культури, історії та народної творчості. Треба організувати концерти, радіопередачі щоб всі знали про цей злочин. Якщо кожний ансамбль бандуристів, кожний бандурист чи школа бандуристів тут на чужині zorganizувала б принаймі один академічний концерт, запросивши публіку, то бандурна справа тут на еміграції і на Україні, могла б лише з цього виграти. Зробимо рік 1985 роком пам'яті кобзарів, яких Москва знищила.

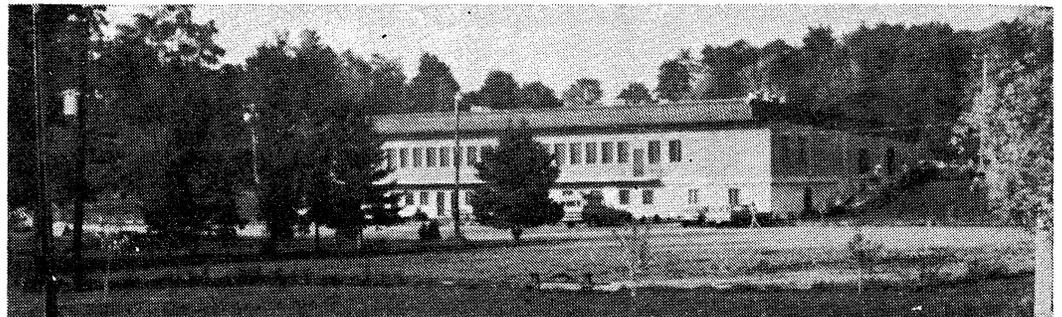
"UKRAINA" VACATION RESORT INC.

"УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Board of Directors: P. O. Box 1716, Stn. "A", London, Ont., Canada N6A 5H9

Resort: R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 455-9939 (519) 453-6130

Оселя розташована на окраїні м. Лондону, Онт., Канада, в містечку Дорчестер. На оселі відбуваються Курси Виховників ОДУМ-у, Відпочинково-Виховні Табори Ю-ОДУМ-у, Спортові Табори ОДУМ-у, Кобзарські Табори ОДУМ-у, одумівські зустрічі, з'їзди, конференції, пікніки та різноманітні імпрези. Заля оселі приміщує 600 осіб і надається на різні українські імпрези з модерним кухонним устаткуванням та смачними українськими стравами. Оселею керує Рада Директорів. Голсва — М. Співак. Зацікавлених прошу писати або телефонувати на псвище подану адресу. При нагоді відвідайте оселю, а ми будемо сердечно вітати Вас.

Інформує І. ДАНИЛЬЧЕНКО — заст. голови та орг. референт

В. К. С.

ВАЛЕРІЙ БОРЗОВ

На спортові теми

А. Ган, Р. Крейг, Ед Толан, Джесі Овенс та Боб Мороз з Америки, Персі Віліямс з Канади і Валерій Борзов з України — це без сумніву найвидатніші спринтери олімпійських ігор. Лише цій сімці з цілого світу вдалося здобути на тій самій Олімпіаді золоті медалі в бігу на 100 і 200 метрів. Деякі з них пробували повторити свої досягнення на наступних олімпіадах. Нікому не пощастило навіть одну медаль виграти. Нікому, крім Борзова! 4 роки після Мюнхенської олімпіади, Борзов здобув у Монреалі бронзову медаль у бігу на сто метрів.

Валерій Борзов народився 20 жовтня 1949 р. в місті Нова Каховка, Херсонської області. З молодих літ захопився спортом, бо батьки записали його до спеціальної дитячої спортивної школи. Спершу змагався у скоку в довжину. 13-літнім скочив 5 метрів. Наступного року вдалося йому скочити 6.3 метрів. Тренер Борис Войтас зауважив, що у молодого Борзова дуже швидкий підбіг перед скоком. Рішив, що Борзов повинен займатися спринтерським бігом. Коли 17-літнім Борзов скінчив десятирічку і вступив до Київського Інституту Фізкультури він пробігав 100 м за 10.5 сек. і 200 м за 22.00 сек.

У Києві попав під опіку проф. Валентина Петровського, декана спортивного факультету і визначного тренера. Петровський вирішив "зробити" з Борзова 10 секундного спринтера. Кілька років пізніше Петровський згадував: "Борзов природний і дуже добрий спортсмен... але ми (науковці) мусіли вирішити, як з нього виробити ідеального спринтера. Ми аналізували людську фізіологію, здебільше позиції тіла в бігу, як і кут підйому".

Після того Петровський з помічниками проаналізували Борзова, його силу, фізіологію, миттєві здобутки, психологічне наставлення до спорту і тим подібне. З допомогою компютера виробили йому план тренування. Для швидкості багато разів повторював біг на 60 м в повній силі. Для витривалості повторював біг на 800 м. Раз на тиждень пробігав 10 км по стежках київських парків. Цілий той час Петровський і компютер аналізували кожний його рух, кожний м'яз, кожний віддих.

Перший міжнародний успіх Борзов здобув в 1968 р. на європейському чемпіонаті юніорів, де він виграв три золоті медалі: 100 м — 10.2 сек., 200 м — 21.0 сек і в естафеті 4 x 100 м. Наступний рік на Європейських змаганнях здобув золоту медаль на віддаль 100 м, а срібну у естафеті 4 x 100 м.

До наступної олімпіади в Мюнхені Борзов себе підготував із запалом. І не диво. Тренери очікували великих успіхів, бо від 1969 р. до олімпій-

ських змагань в 1972 р. Борзов не програв ні одного індивідуального змагання.

В 1971 р. в Гельсінках, на європейському чемпіонаті Борзов здобув перемоги на віддаль 100 м (10.3), як і на віддаль 200 м (20.3). Того ж року встановив рекорд Європи на 100 м (10.0) і також на 200 м (20.2).

На олімпіаді в Мюнхені Борзов доказав світові, що він спринтер неймовірного таланту. Здобув золоту медаль на віддаль 100 м (10.14), як і золоту на віддаль 200 м (20.00). Цим він став першим європейцем, якому вдалося перемогти всіх і здобути титул "найшвидшої людини у світі"! В моменті перемоги руки його були піднесені вгору, тіло напружене. Злавалося, що і цей рух він вправляв невтомно... На тій же олімпіаді здобув він і срібну медаль у естафеті 4 x 100 м, в складі якої був ще один українець — Олександр Корнелюк.

В роках по олімпіаді Борзов вже не так часто виступав у змаганнях. Пошкоджений Ахіллів сухожилок спричиняв біль під час тренувань і виступах. Все ж таки вдалося йому третій раз виграти біг на 100 м на європейському чемпіонаті в 1974 р.

1976 року Борзов зловив собі місце в збірній олімпійській команді СРСР. Мав змагатися в бігу на 100 м, 200 м та 4 x 100 м. Перше відбувалися змагання на 100 м. Борзов попав до фіналу, хоч не без зусилля. І так надійшов фінал. Валерій Борзов і сім інших спортсменів в напруженій позі очікували старт. Можливо, що саме тоді у нього появилася думка, що якщо в наступних кількох секундах він виграє біг, то увійде в аннали спортивної історії, як перший спринтер, який повторив свої успіхи з попередньої олімпіади. Старт. Біг. Кінець. 3-тє місце — бронзова медаль. Цікаво, що час його, 10.14 був той самий, яким він здобув золоту медаль в Мюнхені...

Наступний день в Монреалі поширилися чутки, що Борзов попросив у Канади азиль. Чутки подвоїлися, коли він не з'явився на старт в бігу на 200 м.

Але чутки залишилися чутками. За кілька днів Борзов з'явився на фінал естафети 4 x 100 м.

В цій естафеті СРСР здобув бронзову медаль. І так, востаннє Борзов стояв на п'єдесталі чемпіонів, слухаючи виклик свого імені і бурхливі оплески глядачів, які підозрівали, що довга і блискуча кар'єра Валерія Борзова добігала до кінця.

По олімпіаді Борзов перейшов операцію на свій Ахіллів сухожилок. Були чутки, що по операції він знов почав серйозно тренуватися і підготувався до олімпіади 1980. Але на жаль, Борзов не мав вже запалу і завзяття своїх юних років, щоб знов стати чемпіоном.

Валерій Борзов без сумніву найвидатніший

Світлана КУЗЬМЕНКО

ПОЗДОРОВЛЕННЯ

РІДНА МОВО МОЯ

Рідна мово моя,
Найдорожчий, найближчий мій друг.
Кожне слово твоє, кожний звук —
Це мої самоцвіти,
Що промінять мені;
Найсвятіші співають пісні
І беруть у полон,
Як життя, як любов і як діти.

По чужинних краях
Я з тобою була кожну мить.
Моя радість і сум,
Моя пісня, і слабкість, і сила.
Ти для мене — одна:
Джерело животворче, без дна, —
Рятівник у безсиллі.

ВІН

Брязкають титули. Гримають статуси.
Репетують порожні слова.
Крутяться-вертаються різні гоштаплери:
Обертом йде голова.

А Він — тут, поруч, без крикливих слів,
Промінився правдивістю у тиші.
І ось тому, що Він лиш тільки жив,
Було на світі трошечки ясніше.

ПІСНЯ

Казали: жив чудесноперий птах,
Співучий птах, із мелодійним голосом.
Насправді? У легендах? У піснях?
Чи це важливо?

Він цілком безкорисний, —
Отак прорік тодішній мудрагель,
Як плив життя їх спільний корабель.
Як правда все на чисту воду вивела:
Лишився птах навіки у людей
У пісні, що ніколи не посивіла.

спринтер України, як і один з найвидатніших спринтерів світу, минулих і сучасних днів. Його здобутки виняткові, це вперше, що атлет, тренер і компютор зійшлися, щоб виробити ідеального спортсмена. Результати вже знаємо. На кінець варто згадати, що Борзов не здійснив свою першу мрію — себто, не встановив світовий рекорд в бігу на сто метрів... "Мій основний супротивник є, був і буде секундомір... Я вірю, щоб виграти в Мюнхені, я змушу пробігти 100 м за 9.7 або 9.8 секунди..." Здійснити йому це не вдалося, але Валерій Борзов здобув титул "найшвидшої людини у світі"... і став першим спринтером світу, який здобув медалі на двох олімпіадах.

(Наступний Володимир Куць)

Вітаємо з 80-ти літтям дорогу нашу маму — Ольгу Неліпу, та бажаємо їй кріпкого здоров'я та всіх земних благ. В її імені складаємо на пресовий фонд "Молодої України" 80 дол.

Василь і Людмила

**
*

Приєднуємося до хороших вищевисловлених побажань нашої довголітньої читачці, пані О. Неліпі, і дякуємо за дарунок.

Редакція

Частина учасників 26-ої Конф. ЦК ОДУМ-у в місті Маямі перед церквою св. Миколая. 24, 25 грудня 1983 р.

Фото Павла Пошиваника

Ол. Пошиваник

ВІРТЕ ЧИ НЕ ВІРТЕ

Вірте чи не вірте, але можете сміливо вірити, бо кажуть, що фотографія завжди показує правду.

Незалежно, що мої друзі зі сходу кажуть, для мене Чикаго є ч. 1. Чому? Бо українське Чикаго ще раз досягнуло першенство. Де ви бачили, щоб домівки ОДУМ-у, Пласту і СУМ-у були на тій самій вулиці? Де ви бачили, щоб Пласт і ОДУМ були сусідами, а СУМ через дорогу? Де ви бачили, щоб пластуни й одумівці спільно уживали пластову розвагову площу? Так, тут недавно ОДУМ перебрався в сусідство, закупивши домівку поруч Пласту.

Зрештою, в Чикаго між молоддю архаїчні поміли вже давно зникли (в більшості зникли). В Чикаго, крім м'яча, молодь разом грає на бандурі

в ОДУМ-і, разом танцює в СУМ-і, разом і тут, і там... Чи ви думаєте, що наші провідники УККА й УАКР могли б взяти приклад від молоді й також "гратися разом в м'яча"?

Але в Чикаго є надії. В Чикаго деякі з наших провідників хоч говорять між собою. І тут є можливість, що в наступному році УККА і УАКР разом може святкуватимуть свята Державности й Шевченка, але покищо це тільки надія.

П. С. Кажуть, що фотографія завжди правду показує, хіба що фото є "фабриковане". Як дехто може й зауважив, повисше фото... можна б сказати, є фабриковане. ОДУМ і Пласт є сусідами, і СУМ є через дорогу, але в дійсності СУМ є три квартали на захід по тій самій вулиці.

Частина дівочого відділу під час дефіляди на зустрічі ОДУМ-у.

Оселя "Україна" 4 вересня 1983.

Фото Ів. Корця

Маркус Ван Стійн

КУРІННЯ — НЕБЕЗПЕЧНА ЗВИЧКА

(Канадська сцена) — Паує зростає переконання між знавцями здоров'я, що куріння є більш загрозове для здоров'я, ніж про це дотепер загально вважалося. Коли лікарі вперше прийшли до висновку, що куріння пов'язане з недугою рака легенів, яких двадцять років тому, то тоді загально вважалося останнім словом у цій ділянці. Відтоді лікарі почали пов'язувати куріння із багатьма іншими хворобами, які вкорочують людям життя. Між цими хворобами знаходимо серцеві недуги, бронхіт, емфізема, виразки та проблеми кровоносних судин.

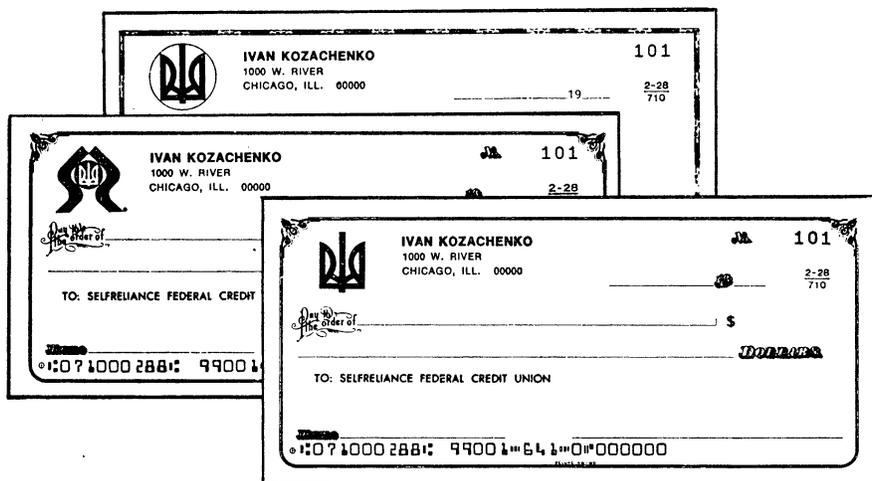
Найновіший звіт походить з Американського Ветеранського Адміністративного Медичного Осередку в Гюстоні, Тексас, де прийшли до висновку, що куріння збільшує небезпеки атак паралічів. Дослідники з цього медичного осередку говорять, що куріння спричинює те, що артерії мозку звужуються, скорочуються, що сповільнює доплив крові. Це сповільнює працю мозку, що заперечує те, що попередні літературні і наукові авторитети стверджували, що куріння прискорює їхнє думання — було самообдурливим. Більш загрозовим і небезпечним є те, що як науковці

стверджують, що регулярне куріння спричинює скорочування артерій у мозку, що до великої міри збільшує можливість загального занепаду його функціонування, а це означає смерть від удару мозкового або шляхом апоплексії-паралічу.

Адюнкт, професор анатомії в Мекмастерському університеті в Гамільтоні, Онтаріо, проробив значні досліди в ділянці поганих впливів куріння. Джордж Лювіс подав результати своїх дослідів в доповіді, яку він виголосив на Міжнародній Конференції про куріння у Вінніпезі, Манітоба, в липні 1983-го року. Він говорить, що позбавлення тіла необхідного кисню руйнує кожний орган у тілі і також має великий вплив на поведінку людини. Він приписує збільшення насильства в нашому суспільстві в цьому сторіччі за рахунок збільшення вживання цигарок.

Куріння цигарок, говорить він, це найбільш поширений приклад залежності від наркотиків у Сполучених Державах Америки. Та що більше, говорить він, це форма залежності від наркотика, який є особливо непомітним, але є найбільш важливим суспільним питанням здоров'я в наш час.

“УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ”

УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ (ДРЕФТИ) та інші чеки МОЖНА ДІСТАТИ В УКРАЇНСЬКИХ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

КООПЕРАТИВНІ ЧЕКОВІ КОНТА Є КРАЩІ ЯК ЗВИЧАЙНІ ЧЕКИ.

- Трансакції є безкоштовні
- Не вимагаємо мінімального сальда на конті.
- Перших 150 дрефтів даром, при відкритті нового дрефт конта
- Заробляють дивіденду
- Дрефти мають копії

“САМОПОМІЧ”

2351 W. Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622 Tel.: (312) 489-0520

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

Д-р А. ЛИСИЙ

**ЖЕРТВУВАЛИ НА РАДІОПРОГРАМУ
"МОЛОДА УКРАЇНА" В ТОРОНТО**

ЯК ВИБИРАТИ КОЛЕДЖ?

В травневому числі "Рідерс Діджест" є дуже цікава і корисна стаття для випускників середніх шкіл. Стаття дає поради, як вибрати відповідний для себе коледж чи університет та як здобувати фінансову допомогу. Для наших одумівських випускників та їхніх батьків радимо обов'язково її прочитати, а тут даємо дуже стислий переказ її.

Найперше треба знати, що хоч кошти навчання в високошкільних закладах останньо збільшилися, також збільшилися можливості фінансової допомоги від федерального чи штатного урядів, як також і від приватних установ, які виділяють щорічно величезні суми на стипендії для бажаючих студентів. Наприклад, лише уряд американський в минулому році виділив на допомогу студентам 14.6 білльйонів доларів. Всі 50 штатів мають великі фонди для позичок студентам, як також чисельні бізнесові корпорації, банки і т. д. виділяють або позички на малий процент або фонди для безповоротніх стипендій. Тепер також нема колишніх обмежень для одержання допомоги, і її може дістати будьякий студент, чи з можливої чи з бідної родини. Але через те, що багато студентів, або їхніх батьків не знають достатньо про ці можливості, багато фондів, особливо приватних залишаються невикористаними.

Які ж конкретні поради для початкуючих студентів:

1. Кожен студент повинен подавати аплікації до кількох коледжів, вищої, середньої і меншої вартості. Якщо один відмовить, тоді інший прийме. При добрім старанні і оцінках можна завжди перейти до кращого коледжу.

2. Не слухайся своїх шкільних "товаришів" і не роби свої пляни зглядно плянів їхніх. Май свій власний розум і будь незалежним у своїм рішенні. Коледж не є для розваги, а є для серйозної науки. Погане товариство може легко завести в сліпий кут. Також, найперше оглянься кругом, поблизу, бо близькі коледжі можуть бути кращим вибором, ніж далекі.

3. В Америці є зараз дуже поширені т. зв. перед-коледжні іспити, які виявляють здібність учнів. Згідно результатів цих іспитів, коледжі намагаються заманити до себе найздібніших. Не можна ігнорувати цими іспитами. Якщо учень дістав добрі оцінки на них, він може дуже легко дістатися до бажаного коледжу і легко дістати фінансову допомогу.

4. Перед тим, як вирішиш, до якого коледжу чи університету підеш, відвідай його з батьками.

Такі є головні поради. А найголовніше є підготовка до коледжу ще в середній (гайскул) школі. Добрі старання, високі оцінки, настирливість і серйозне відношення та бажання іти вгору (а не вниз) завжди відкриють більші і кращі можливості в високошкільних наукових закладах.

Місяці лютий, березень, квітень, травень

Танцювальна група "Веснянка"	\$100.00
(керівник — Микола Балдецький)	
Євгенія і Тиміш Таборовські	50.00
Стефан Тимофій	40.00
Марія Жижела	35.00
(в день 60-ти ліття Григорія Жижели)	
Петро Черняк	30.00
Ігор Лисик (Ошава)	30.00
(Зібрано на пом. обіді в 1-у річницю відходу у вічність св. п. Віктора Янчевського)	
Галина і Віктор Педенки	25.00
Іван Даценко	25.00
Олександр Кумпан	25.00
Зіна й Іван Корці	25.00
(у 10-у річницю смерти батька Григорія Романа)	
Марія й Олексій Добринь (Вітбі)	20.00
Катерина і Богдан Мусій	20.00
Віра й Андрій Ліщини	10.00

НА ПИСАНКУ:

Стефан Тимофій	50.00
Павло Остапович	25.00
Марта Савченко	20.00

МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ:

Стефан Тимофій	40.00
Іван Гловацький	25.00
(в пам'ять Григорія Китастого)	
Дарія Бродгед (Гамільтон)	25.00
(3 нагоди 80-тиліття добр. Олени Криштанович)	
Василь Тимошенко	23.00
(3 нагоди 15-тиліття подружжя Лесі й Олександра Тимошенків)	
Віра Дядик (Віндзор)	20.00
Катерина і Богдан Мусій	20.00
Микола Блюнський	10.00
Тиміш і Євгенія Таборовські	10.00

За фінансову підтримку всім широ дякуємо

**Головна Виховна Рада
Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді**

ДОПОМОЖІТЬ нам зробити ОДУМ

**ще більш корисним українській
громаді!**

ПЕТРО ТА ЛАРИСА БАЙРАЧНІ

В торонтській філії є багато енергійних членів яких ми не завжди зазначимо. Це не значить що ми про них забули, чи що невдячні за їхню тяжку працю.

Рік минув як, в місті Чикаго в церкві св. Володимира, 5-го червня задзвонили весільні дзвони для молодят — Лариси і Петра, доньки пані Анни Яскевич і сина панства Анни і Івана Байрачних. Це був чудовий літній день, де з'їхалося багато родичів, молоді і знайомих. Дружки з молододою в вінках і чудових сукнях просто цвіли, а молодий і бояри були в елегантних костюмах. Вінчав молодят о. Хрестюк.

Лариса родилася 1960 року в місті Чикаго. Вона належала до ОДУМ-у ще з малечку, була на літніх таборах, і була активною ОДУМ-івкою в чикагській філії. Також закінчила курси українознавства при церкві св. Володимира, і закінчила студії по малярству в Ілінойському університеті.

Петро народився 1959 року в місті Місісага. З маленьких літ належав до ОДУМ-у, був на літніх таборах та працював при ОДУМ-івській філії в Торонті. Він учився грати на акордіоні — і це йому пригодилося бо пізніше грав в оркестрі ансамблю "Веснянка". Також грав на різних фестивалях. Петро також закінчив курси українознавства при катедрі св. Володимира в Торонті. Після здобуття середньої освіти, він поступив до Політехнічного Інституту ім. Раєрсона, де закінчив студії з електроніки — і тепер працює в цій галузі.

Музична освіта пригодилася Петрові, він зорганізував вокально-інструментальний ансамбль "Соловей", що є дуже популярний в Канаді, і поза нею. Ансамбль вже видав дві платівки. Також "Соловей" грав на багатьох ОДУМ-івських і не ОДУМ-івських заходах.

Також треба відмітити, що Петро був скарбником Головної

Петро і Лариса (Яскевич) Байрачні.

Чикаго, 5-го червня 1983 р.

Ради Коша Старших Виховників в Канаді, в 1981-1983 роках. Він також багато займався спортом при торонтській філії.

Повертаємось до весільного прийняття, яке відбулося в місті Чикаго. Столи були прибрані за українським звичаєм, а зустріли молодят із чудовими коровами які спекла пані Лагода. Господарем весільного прийняття був пан Білаш який уміло провадив вечором. Свашкою була хресна мама молодого, пані Катя Винниченко. Від ОДУМ-у вітали молоду пару Віра Харченко і Наталка Семененко. До танців грала оркестра "Буря" із Торонта. Всі весело забавилися до півночі, а на другий день всі гості помаленьку роз'їжджалися назад додому, а молодь далі гуляла.

Отак пройшло ОДУМ-івське весілля, яке нагадувало присутнім ОДУМ-івську зустріч. Незабуваючи про нашу пресу, молодята подарували на журнал "Молода Україна" 50 дол.

Вже минув перший рік їхнього подружжя і всі друзі Лариси та Петра знову бажать їм обом доброго здоров'я, багато щастя, та многих, многих літ! І хай Бог дасть їм сили ще й на даліше віддано працювати в ОДУМ-і.

Наталка Сандул

ЖАРТИ

ПОМИЛИВСЯ

До перукарні зайшов офіцер. Перукар уважно дивиться йому в обличчя.

— Пробачте, але ви вже у мене голилися?

— Ні, ці шрами у мене з війни.

ВАЖКА

— Чому ти не відповідаєш? — запитує вчитель учня. — Що, дуже важке запитання,

— Ні, не запитання. Відповідь.

У ТЕАТРА

— Мамо! Кажіть тому дядькові на сцені, хай так не кричить.

— Чому?

— Хіба не бачите: тато засну-ли.

СВІДОК

Суддя: Ви бачили, коли підсудний бив вашу тещу?

Свідок: Бачив, прошу красно.

Суддя: Чому не прийшли на допомогу?

Свідок: Я хотів допомагати, та коли побачив, що він сам з нею впочається, то вирішив не втручатися.

ГОСТІ

— Іванку, чому хата завжди повинна бути чистою?

— Бо завжди можуть прийти гості.

ВІДПОЧИВАЄ

— Добре, синку, що ти перестав плакати.

— Я не перестав, я тільки відпочиваю.

ЧИТАЙТЕ

"МОЛОДУ УКРАЇНУ"

І

**ПОШИРЮЙТЕ
ЦЕЙ ЖУРНАЛ**

МІЖ

СВОЇМИ РІДНИМИ

І

ЗНАЙОМИМИ

СПИСОК

ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПОБУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА СВ. П. МИТРОПОЛИТОВІ ВАСИЛЕВІ ЛИПКІВСЬКОМУ

- 1,327.00 дол. — Консисторія УА-ПЦ в Австралії
- 1,000.00 дол. — д-р Б. А. Філіпчак, Братство св. Андрія при Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку.
- 500.0 дол. — Микола Антоненко (разом 1,000.00 дол.), Митрофан Нешта (разом 525.00 дол.)
- 380.00 дол. — Пан і пані О. Макаренко (Канада).
- 200.00 дол. — Українська Православна Кредитівка в Нью-Йорку
- 150.00 дол. — Устин Савчук (разом 250.00 дол.), Микола Громницький (разом 300.00 дол.)
- 100.00 дол. — Андрій Мартинюк в пам'ять дружини і дочки які згинули за свободу України, о. П. Сагайдачний, Вол. Даниленко, Віктор Онуфрей, Микола Шабельник (разом 325.00 дол.), В. Колосюк (разом 110.00 дол.), Іван і Ольга Лютий-Лютенко (разом 200.00 дол.), Катерина Кривуцька, Микола Чорний в пам'ять батька митр. прот. Володимира, Микола Швець (разом 110.00 дол.), Любина Терещенко (разом 160.00 дол.), Павло Квасниця, М. і Л. Лебединські (Канада), П. і В. Родак (Канада), П. Остапович (Канада), Марія Нестеренко в пам'ять мужа Панаса (разом 150.00 дол.), Леонід і Антоніна Гусак (разом 400.00 дол.), Петро Неліпа (Вітбі, Канада).
- 75.00 дол. — П-во І. Самілейко
- 50.00 дол. — М. Корінець, д-р В. і Г. Гришко, Б. і Л. Качуровські (разом 120.00 дол.), Ніна Винокурська в пам'ять мами замість квітів, М. і А. Іваненко, І. Приймак (Канада), о. Д. Мамчур, з заощадження
- св. п. генерального штабу ген.-полк. П. Шандрука і його дружини Ольги.
- 40.00 дол. — В. і Г. Ремптер
- 30.00 дол. — Л. і Ю. Мазурець, І. Клен, Олександр Шевченко (разом 300.00 дол.)
- 25.00 дол. — Головна Управа ДОБРУС-у, Г. Сараб, В. Якимчук, інж. М. Лукавський, Євгенія Лукавська, пан і пані М. Киричок, 44-ий Відділ СУА у Філадельфії в пам'ять бл. п. О. Іхтіяров, Л. Зайців (разом 75.00 дол.), А. Максимлюк (Канада).
- 20.00 дол. — Г. Гарбуз, О. К. Таран, о. і п-ка М. Петляк
- 14.40 дол. — М. Марченко (Англія)
- 10.00 дол. — Люба Менжега, Я. Солцан, Наталка Бірко, Дарія Кузик в пам'ять Теодора Рудь (разом 35.00 дол.), П. Петрашко (разом 20.00 дол.)
- ЗБІРКА ПЕРЕВЕДЕНА В ОШАВІ, КАНАДА**
(Збірщик Ігор Лисик, голова Філії ОДУМ-У)
- 100.00 дол. — д-р Ю. Лисик, Ю. Лисик, А. Карпенко, о. Метулінський
- 50.00 дол. — В. Клиндух, В. Поясок
- 30.00 дол. — Власенко
- 25.00 дол. — М. Сірко, Скублківський, Васік, Кредитова Спілка св. Івана.
- 20.00 дол. — Петравський, Самохин, д-р Дмитрук, Грицюк(Куній, Бабій, Політика, Горобець.
- 15.00 дол. — П. Лисик, Сосна
- 10.00 дол. — Камінські, Бондарів, Омелянчук, Міносора, Середа, Курій, І. Лисик
- 5.00 дол. — П. Сеник, Рудкин.
- УПЦ ПАРАФІЯ СВ. СОФІЇ В ЧІКАГО** — збіркові листи ч. 211 і 211А (Збірщик Василь Косогор)
- 150.00 дол. — Парафія св. Софії в Чикаго, Сестрицтво св.

- Покрови при Парафії св. Софії
- 100.00 дол. — Братство св. Юрія при Парафії св. Софії, Хор при Парафії св. Софії, Лука Ботвін, Вол. Котенко (разом 725.00 дол.)
- 75.00 дол. — П. Коновал (разом 100.00 дол.)
- 50.00 дол. — В. Білоус з родиною, С. Олійник, А. Шкребець в пам'ять батька Івана, Д. Гоменюк
- 40.00 дол. — Євгенія Бойко в пам'ять чоловіка Степана, І. Гончарів
- 25.00 дол. — І. Петренко, Я. Новохацький, П. Гладко, М. Згодинський, І. Муха, А. Погрібний, М. Марченко (разом 35.00 дол.), о. О. Кулик, І. Сабецький, В. Косогор, А. Єромкін
- 20.00 — Ф. Пилипенко, Марія Лавріненко, П. Соломаха. Тіна Шерстюк
- 10.00 дол. — Олександра Мірошниченко (разом 15.00 дол.)

ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ

— Гей, сусіде! Навіщо ти папу-гу купив?

— Так, задля цікавості: хочу перевірити, чи правда, що він аж сто років живе.

ОДНОМУ ВАЖКО

Був такий ледар. Ідуть люди в поле, а він вилежується в холодочку та все зітхає:

— Коли вже та неділя? І так щодня.

— Навіщо тобі та неділя? — питають люди.

— А щоб з усіма відпочити, бо одному вже важко.

У ФОТОГРАФА

— Пане, починаю знімати, прошу приємно усміхнутись! Цвак! А зараз знову можете бути таким, як завжди.

ЯК ВИ не допоможете

своїм дітям, ніхто за Вас того не зробить!

Д-Р МАГОЧИЙ ОДЕРЖАВ СТУПІНЬ ПОВНОГО ПРОФЕСОРА

Торонтський університет проголосив, що д-р Павло Р. Магочий одержав підвищення до ступеня повного професора. Д-р Магочий прибув до Торонта в 1980 році, де зайняв становище керівника першої Катедри Українських Студій у Канаді, яку засновано завдяки спеціально створеному фондові української громади та дотації федерального уряду. Посада керівника Катедри призначається рівночасно Департаментом Політичних Наук та Департаментом Історії.

Академічні підвищення надаються на підставі наукових публікацій, навчання та інших університетських досягів, а ступінь повного професора надається звичайно після десяти років служби. Д-р Магочий одержав швидке підвищення завдяки поважній кількості своїх публікацій та рівню навчання.

За час від його приїзду до Торонта, д-р Магочий видав три наукові праці, з яких одна: "Галичина: Історичний та Бібліографічний Показник" (1983) здобула наукове відзначення. Спеціальна комісія деканату, яка займається справою наукових підвищень, була вельми зацікавлена найновішим рукописом д-р Магочого, а саме великим університетським підручником історії України, від найдавніших часів до сьогодні. Студенти, які провели свою власну оцінку, визнали, що керівник катедри є "безсторонній, проникливий і дуже цікавий — одним словом, надзвичайний".

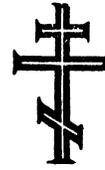
Катедра Українських Студій, під проводом д-р Магочого, дала змогу декільком визначним науковцям прочитати свої доклади, як теж закупила з додаткових громадських фондів єдину в своєму роді колекцію галицько-українських газет та журналів з 19-го століття та 21 українських книжок з сімнадцятого й вісімнадцятого століть. В листопаді 1984 року, під опікою Катедри відбудеться перша міжнародня наукова конференція про життя митрополита Андрея Шептицького.

Перед тим як д-р Магочий прибув до Торонта, він закінчив студії в Ратгерському університеті із ступенем бакалавра та магістра, здобув магістерський та докторський ступені у Принстонському університеті. За словами декана Торонтоного університету, Л. Армстронга: "підвищення до ступеня повного професора є визначним кроком у житті кожного академіка... а д-р Магочий справді заслужив собі на титул професора."

ДОПОМАГАЙТЕ, цікавтеся своїми

дітьми — дайте їм нагоду проявити

себе в рядах ОДУМ-у!

Ділимось сумною вісткою з тими хто знав нашу маму, Палажку Степанченко, яка відійшла у вічність 6 травня 1984 р. по довгій і тяжкій недужі проживши 87 років. Залишила на цім світі свого чоловіка Андрія Степанченко з яким прожила 69 років, сина Андрія і доньку (замужню) Олену Лисик з сім'єю, а також сестру і дальшу родину в Україні. Похована на цвинтарі в Тандер Бей, Онтаріо

Хай канадійська земля буде їй легкою!

Засмучена родина.

А. Степанченко та Олена і Юрій Лисик

Ділимось сумною вісткою з тими хто знав Миколу Овдій який помер 1 травня 1984 року на 68 році. Оставив на цім світі вірну дружину Олю, сина Миколу з сім'єю і доньку Нюсю з сім'єю (Гейг). Похований на цвинтарі св. Володимира в Jackson N.J. USA.

Куми Ю. і О Лисик, хрещеники

Dr. G. Lysyk i P. Lysyk

**Слухайте радіопрограму ОДУМ-у
"МОЛОДА УКРАЇНА"**

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ FM 101

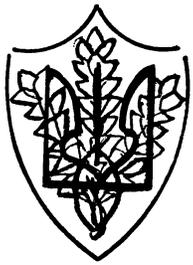
в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ

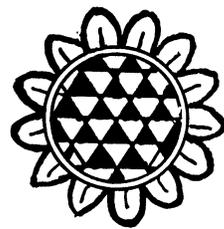
від 6:00 до 6:30 вечора

Керівництво:

Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Олесь БЕРДНИК

ТАЄМНИЧИЙ ПЛАН

Розділ з фантастично-пригодницької повісті "За чарівною квіткою"

Над зубчатим краєм ялинового лісу з'явився шматок сонячного кружала. Він бризнув веселим потоком сліпучорожевого проміння. Через хвилину все навколо було залите чарівними фарбами літнього ранку. Кожне дерево, кожен листочок, всяка травинка, здавалось, заворушились і простяглись назустріч животворному сонцю. Озеро спалахнуло багряним відблиском, захвилювалося. — то десь посередині, граючись, вистрибнула з води велика рибина і знову пішла в глибину.

Діти отямилась від неповторного враження і поглянули на кручу. Вона справді була червоною. Сумніву не було — це те місце, про яке говорилося в таємничому плані.

Ну, давай скоріше. — поторсав Сеня Васю за рюкв. — Де наша сулія? Як там далі?

— Чого ти поспішаєш? — огризнувся Вася. — Все одно про нашу подорож уже знали... Нічого не допоможе!

— Нема більш сили терпіти. — скривився Сеня. — Треба скоріше відшукати скарб і вибратися з лісу, бо ми попухнемо з голоду...

Юлька з локором подивилася на Сеню.

— Як тобі не соромно! Тут таке діло, а ти про їжу... Можна й потерпіти

Сеня надувся, сердито засопів носом, але промовчав.

— Гаразд! — заспокійливо обізвався Вася. — Потерпи трохи. Я зараз наловлю риби в цьому озері, і насмажимо...

— На чому ти її насмажиш? — недовірливо запитав Сеня.

— На вогні! Наштрикнемо на лозину і засмажимо...

Сеня скептично знизав плечима. Вася, не відповідаючи на цей образливий жест, почав роздягатися. Залишившись в трусиках, він поліз у воду, заухав, потім добрався до густого куща темночервоної лози і почав мацати серед коріння. За хвилину він викинув на берег невеликого окуня. Рибина впала біля Юльки і, підстрибуючи, намагалася добратися знову до води.

— Ні! Не втечеш! — захоплено закричала

дівчинка, хапаючи окуня за зябра. Вона виламала лозину і наштрикнула рибину на неї в отвір між зябрами. За цей час Вася викинув ще одного великого окуня. Скептичний вираз на обличчі Сені зник і він теж з нетерпінням дивився на голіву Васі, яка стриміла над корчами.

— Миньок! Миньок! — раптом закричав Вася, захльобуючись водою. Він довго возився під великим корчем, пускаючи бульби ротом, але боротьба з миньком закінчилась перемогою рибалки. Очі його перетворилися в сяючі радістю щілинки, і він виніс на берег велику чорну рибину, яка шалено звивалася в його руках. Вона була наштрикнута на ту ж лозину.

Вася знову поліз у воду. Над озером раз у раз лунали переможні голоси дітей. На низці було вже десять рибин. Вася посинів, замерз і, нарешті, вирішив закінчити лов.

— Ну що, спочатку приготуємо рибу чи прочитаємо план? — одягнувшись, запитав він у друзів.

— План. — рішуче озвалася Юлька. Сеня одвернувся і подивився собі під ноги. Вася з Юлькою перезирнулися і засміялись.

— Значить, що там написано? "Стати обличчям до сходу біля дуплястої верби і прочитати другий папір"... А де ж другий папір?..

— Мабуть, в сулії, — висловила припущення Юлька.

Вася поліз пальцем в шийку череп'яної сулії, але паперового сувою не дістав.

Що ж робить? — почухав він потилицю.

— Розбити, — рішуче втрутився Сеня. — Він підняв з землі круглий камінь і подав брату. Вася з жалем подивився на посудину.

— Може, ми не маємо права розбивати її?

— Чому? — здивувався Сеня.

— Тому, що це старовинна знахідка...

— Розбивай, — втрутилася Юлька. — Все одно не повірять, якщо ми розповімо про чарівну квітку. Скажуть, збрехали...

— І то правда, — сказав Вася. Він, повагавшись, вдарив каменем по шийці. Сулія розколотась. Всередині лежав сувій таких же жовтих

паперів, як і перший. Вася розгорнув його, з хвилюванням проглянув перший рядок тексту, що був написаний великими червоними літерами.

— "Стань обличчям на схід сонця біля дуплястої верби", — прочитав він. — Ну, ми стоїмо коло верби... А далі... "На червоній кручі ти побачиш сосну, що росте зовсім окремо..."

— Є! — крикнув Сеня. — Он вона!

Діти поглянули вперед. На червоній кручі, справді, росла товста вузлувата сосна. Вона була одинокою і тому віти її розкинулись широко у всі боки. Сонце вже стояло досить високо над обрієм, воно знаходилось якраз над деревом. Вася задоволено засміявся.

— Все як слід, — сказав він. — Читаємо далі... "Підійди до сосни"...

— А чого там все — "підійди", "стань"? Хіба ти один? Нас же троє? — розсердився Сеня.

Вася відмахнувся від нього.

— Ото чудний! Перестань. Хіба той, хто складав план, знав, скільки нас буде?

Сеню задовольнила така відповідь, і він замовк.

— "Підійди до сосни, — продовжував Вася, — і відміряй сорок вісім кроків на південь, тобто до кручі..." Пішли до сосни і будемо міряти...

Друзі хутко вибралися на кручу і підійшли до сосни. Напівпіщаний ґрунт навколо був покритий жовтими голками хвої і шишками. З піску, біля самої сосни, стирчав велетенський червоний мухомор. Повернувшись обличчям до кручі, Вася скомандував:

— Міряйте сорок вісім кроків.

Юлька запитливо поглянула на Васю.

— А яких кроків? Цей план розрахований, мабуть, на дорослих людей. Треба ступати широко...

— Правильно, — погодився Вася. Він, загрузаючи в піску, почав відмірювати відстань. Юлька і Сеня йшли позаду і рахували. Біля великого куща калини, над самою кручею, друзі зупинилися.

— Сорок вісім, — заявив Вася. — Читаємо далі... "сорок вісім кроків..." Так.. А далі так... "Помножити сорок вісім на п'ятдесят дев'ять. Зробити таку кількість кроків, яке вийде число, вздовж кручі на схід. Там зупинитися і прочитати другий папір"...

Вася занепокоєно витер носа.

— Сорок вісім на п'ятдесят дев'ять... Множ, Сеню, а то в мене щось голова заболіла од сонця.

Юлька розгладила пісок, взяла паличку, написала цифри. Висунувши язик, вона почала множити. Сеня сердито одвернувся, незадоволено пробурмотів:

— Множ, множ! Скільки часу крихти в роті не було, а ти хочеш, щоб я рахував.. Множте самі...

— Сказав би краще, що не вмієш. Аритметику не знаєш! — обурився Вася.

— А ти вмієш? — огризнувся Сеня.

Юлька підвела замузане обличчя, поглянула на небо. потім на товаришів, знизала плечима.

— Папір потрібний, — сказала вона.

— Папір, олівець, парту, — ехидно прошипів Вася. — Я пішов смажити рибу, а ви множите!.. Юлька, дай сірники!

— На!

Вася взяв коробочку і, не дивлячись на дівчинку, яка продовжувала рахувати на піску, почав збирати хмиз. Потім він розпалив огонь і, вийнявши маленький складаний ніжик, почистив минька і двох великих окунів. Сеня, ковтаючи слину, невідривно дивився на його роботу.

— Ех, треба було хліба взяти, — бурмотів він.

— Чого втупився? — розсердився Вася. — Допомагай Юльці..

Вирізвавши лозину, він наштрикнув минька і, поволі повертаючи, підсмажив його на вогні. Почувся запах смалятини. За кілька хвилин Вася обсмажив три рибини і урочисто поніс їх до друзів, поклавши на великий лопух.

Юлька переможно подивилася на Васю.

— Вирахувала...

— Скільки? — удавано байдуже запитав Вася, приховуючи цікавість і ніяковість.

— Дві тисячі вісімсот тридцять два...

— Ого! — похитав головою Сеня.

— Що — ого? Більше ходили. Давайте поїмо і в путь!

Вася роздав кожному по рибині. Юлька гризнула окуня, скривилася, сплюнула.

— Несолона, — поскаржилася вона.

— Це що тобі — дома чи як? — образився Вася. — Де я солі візьму?

— А мені добра, заявив Сеня, апетитно уплітаючи минька.

Скоро сніданок був закінчений. Друзі загасили огонь і закрокували вздовж кручі на схід попід розкішними кущами калини, глоду і крислатими дубами.

ПОПРАВКА

Останні дві стрічки вірша "Літо" на 22 ст. червневого числа "МУ" мали бути:

Святкує літечко земля.
Лет ціле літо творить.

МОЛОДЬ – МАЙБУТНЄ НАЦІЇ!

Допомагайте молоді морально і матеріально. ОДУМ потребує Вашої помочі!

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Має щоденний щадничий план, який дасть найбільший заробіток за ваші вкладені гроші.
- Дає малі і великі особисті і моргеджеві позички, в міру можливостей.
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$2.000 на особисті позички до \$10.000 після вимог КЮМІС.
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих та платить 3% на чекові конта.
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду.
- Дає різні фінансові поради.
- Дає пашпортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу.
- Дає добрі кредитові звіти
- 34 роки на службі Рідного Народу.
- Вступайте в члени і шадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

2299 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel.: 763-5575

BRANCH OFFICE:

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

МОЛОДЬ – МАЙБУТНЄ НАЦІЇ!

Допомагайте молоді

морально й

матеріально.

ОДУМ потребує

Вашої помочі!

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВОВАЛИ:

На нев'янучий вінок своєї дружини, бл. п. Палажки склав її чоловік Андрій Степанченко, Тан-дер Бей, Онт. \$100.00

Відділ ТОП в Торонто 100.00

На нев'янучий вінок бл. п. Григорія Т. Китастого, Віктор Бабенко, Парма, Огайо, США 50.00

А. Байрачний, Міссісага, Онт., (весільний подарунок) 3 нагоди одруження Петра і Лариси (Яскевич) Байрачних 50.00

Іван Дубилко, Торонто, Онт. 25.00

Марія Бойко-Дяконов, Пентінгтон, Б. К. (на нев'янучий вінок св. п. Григорія Т. Китастого) 25.00

На нев'янучий вінок бл. п. Миколи Овдій, куми Ю. і О. Лисик та хрищеники Д-р Ю. Лисик і П. Лисик, Ошава, Онт. 25.00

Дк. Костянтин Бризгун, Торонто, Онт. 18.00

Валентина Курилів, Іслінгтон, Онт. 13.00

Омелян Денесюк, Торонто, Онт. 10.00

Іван Приймак, Ст. Кетеринс, Онт. 10.00

Віра Буреш, Монреаль, Кв. 10.00

В пам'ять бл. п. мами Марти Кухарчук зложила Ліда Гільчук з родиною, Віловдеїл, Онт. 10.00

Василь Шимко, Торонто, Онт. 8.00

Любина Терещенко, Філядельфія, США 8.00

В. Опанащук, Емма, Н. Й. 8.00

М. Валер, Вестон, Онт. 8.00

Олексій Коновал, Арлінгтон Гаймс, Ілл. США 6.00

П. Сосна, Ошава, Онт. 5.00

С. Ступак, Дес Плейн, Ілл., США 5.00

Г. Сарнавський, Монреаль, Кв. 5.00

Сергій Євсевський, Філядельфія, Пен., США 3.00

Ніна Кузьменко, Лондон, Онт. 3.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Зіна Корець, Торонто — 3

Валентина Родак, Торонто — 1

Леонід Ліщина, Торонто — 1

Жертводавцям і прихильникам "Молодої України" щира подяка.

Редакція і адмін. "М. У."

ПОПРАВКИ

В "МУ" ч. 332 мало бути:

Замість квітів на нев'янучий вінок бл. п. автора Анатолія Гака (Мартина Задеки), Василь і Тоня Шийка, Клівеланд, Ог., США 25.00

В "МУ" ч. 334 мало бути:

Каса "Самопоміч" в Чикаго, США 100.00

Зібрано на весіллі Тані (Підлісної) і Річарда Гладьо, Торонто, Онт. 72.00

ЖАРТИ

ПОГАНІ СУСІДИ

- Які у вас нові сусіди?
- Погані.
- Чому? Сварливі?
- Навпаки. Так тихо говорять, що нічого не можна почути.

ЧУЙНИЙ ЧОЛОВІК

Після святкового обіду дружина йде на кухню, а чоловік гукає услід:

— Оксано, я не хочу, щоб ти і в день Жіночого свята мила посуд!.. Помисеш завтра.

В УСЬОМУ — ТОЧНІСТЬ

— Ти обдурив мене цього року шістнадцять разів, — докоряє жінка чоловікові.

— Не шістнадцять, а п'ятнадцять! — розсердився чоловік. — Не люблю, коли обманюють.

MULTICULTURALISM

Багатокультурність це розуміння

Розуміння культур і людей, які творять Канаду, помагає нам усім мати почуття приналежності до цієї країни.

Наша Програма Канадських Етнічних Студій активно стимулює наукові дослідження, академічні курси і проекти, пов'язані з багатокультурністю у вихованні.

Наша програма писання творів та їх публікації підтримує дослідження і писання праць, щоб допомогти канадцам бути краще обізнаними і поінформованими про наші різні культури і їх спадщину.

Тільки обізнаність веде до зрозуміння.

У справі точніших інформацій порозумійтеся, будь ласка, з найближчим бюро Державного Секретаря, або пишіть до:

Communications Directorate
Secretary of State
Ottawa, Ontario K1A 0M5

**Багатокультурність
це дійсність!**

TRANSLATED BY:

Multiculturalism
Canada
Hon. David M. Collenette
Minister of State

Multiculturalisme
Canada
Hon. David M. Collenette
Ministre d'Etat

Canada

L. N. HAWRYSCH
INDIAN ROAD CR.
TORONTO, ONT.
P 2E8

Ціна 1.25 дол.
в США і Канаді

МОЛОДА УКРАЇНА

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

**ARMADALE
MEAT PRODUCTS LTD.**

НАЙКРАЩІ М'ЯСНІ ВИРОБИ

В ТОРОНТІ Й ОКОЛИЦІ

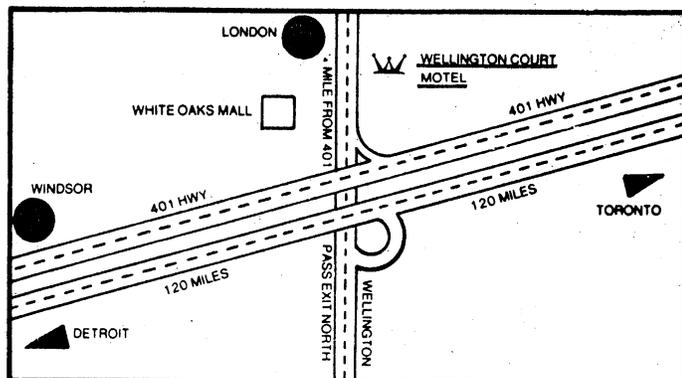
Крамниця при вул. Блор коло Джейн

Власник ІВАН ЛЕХНОВСЬКИЙ

2404 Bloor St. West

Toronto, Ontario M6S 1P9

Tel.: (416) 767-3424

WELLINGTON COURT MOTEL

ОЛЕКСІЙ І МАРІЯ МАКАРЕНКО

ВЛАСНИКИ

1078 Wellington Rd. So. off Hwy 401

LONDON, Ont. N6E 1M2 — Phone (519) 681-1050

ДОБРА ОБСЛУГА, ПРИВІТНА
АТМОСФЕРА.

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ont.

Tel.: 762-8751

В нас можна набути • книжки • українські часописи та журнали • пластинки • друкарські машинки • різьбу та кераміку • полотна • нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні okazji.

ПРОСИМО ЛАСКАВО НАС ВІДВІДАТИ!

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road

Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслуговування
2. Вкладає і фінансує нові печі ("форпеси")
3. Вкладає прилади до звозування повітря ("гюмідифайрс")
4. Все фінансуємо на догідні сплати

— 24-годинна обслуга —

ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕНЬ І ВНОЧІ:
232-2262

Свої рахунки можете платити безкоштовно у Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.

Провадимо також власні бензинові станції під назвою SIPCO. Просимо наших відборців заїжджати до наших SIPCO і наповняти авта бензиною.